

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

Adopce indických dětí na dálku v Charitě Česká republika

Lucie Bartoníčková

Bakalářská práce

2019

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lucie Bartoníčková**
Osobní číslo: **H16052**
Studijní program: **B6703 Sociologie**
Studijní obor: **Sociální antropologie**
Název tématu: **Adopce indických dětí na dálku v Charitě Česká Republika**
Zadávající katedra: **Katedra sociální a kulturní antropologie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Student provede terénní výzkum se zaměstnanci Diecézní katolické charity Hradce Králové a dárci, kteří jsou zapojeni do projektu Adopce na dálku. V rámci výzkumu bude použita metoda zúčastněného pozorování, dalšími metodami budou pak strukturovaný či polostrukturovaný rozhovor. Práce se bude zabývat hodnocením projektu z pohledu dárců a tím, proč si dárci vybrali jako způsob dobročinné pomoci právě projekt Adopce na dálku. Další z výzkumných otázek se bude týkat propagace projektu v Hradci Králové.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

- Dohnalová, M. 2004. Antropologie občanské společnosti. Brno: Nadace Universitas Masarykiana, CERM, Nauma.
- Escobar, A. 1992. Encountering development. The making and unmaking of the third world. New Jersey: Princeton University Press.
- Fay, B. 2002. Současná filozofie sociálních věd. Multikulturní přístup. Praha: SOCIOLOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ (SLON).
- Hendl, J. 2008. Kvalitativní výzkum. Základní teorie, metody a aplikace. Praha: Portál.
- Mauss, M. 1999. Esej o daru, podobě a důvodech směny v archaických společnostech. Praha: SOCIOLOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ (SLON).
- Rabitsch Adamčíková, J. 2015. Antropologie rozvoje. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Ryška, T. 2015. Ztělesněná lež humanitární továrny, in O. Horký - Hlucháň, T. Profant (eds.), Mimo Sever a Jih. Rozumět globálním nerovnostem a rozmanitosti, 209-242. Praha: Ústav mezinárodních vztahů.
- Tošner, J., O. Sozanská. 2006. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. Praha: Portál.

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Livia Šavelková, Ph.D.

Katedra sociální a kulturní antropologie

Datum zadání bakalářské práce: **30. března 2018**

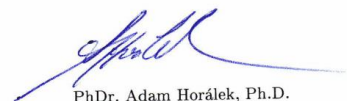
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. března 2019**

prof. PhDr. Karel Rýdl, CSc.
děkan

L.S.

PhDr. Adam Horálek, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2018

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 9/2012 Pravidla pro zveřejňování závěrečných prací a jejich základní jednotnou formální úpravu, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna v Univerzitní knihovně a prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 25. 3. 2019

Lucie Bartoníčková

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala své vedoucí práce PhDr. Lívii Šavelkové, Ph.D. za její cenné rady a připomínky, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce.

Dále bych ještě chtěla poděkovat zaměstnancům projektu Adopce na dálku[®] za poskytnutí kontaktů a informací nezbytných pro zpracování této bakalářské práce.

ANOTACE

Ve své bakalářské práci se zabývám projektem Adopce na dálku[®], jenž je realizován Diecézní katolickou charitou Hradec Králové. Mým cílem je popsat fungování projektu, zjistit, proč si dárci vybrali právě tento druh dobročinné pomoci, a shrnout, jak hodnotí jeho fungování. V první části se věnuji popisu organizace a neziskovému sektoru obecně. V další fázi pojednávám o „adopci na dálku“ jakožto o projektech rozvojové spolupráce a snažím se nastínit souvislost mezi rozvojovou činností a prací antropologů. Ve třetím úseku se zaměřuji na již zmíněný projekt Adopce na dálku[®], jenž propojuji s analýzou výsledků z terénního výzkumu.

KLÍČOVÁ SLOVA

Adopce na dálku[®], rozvojová spolupráce, dobročinnost, humanitární pomoc, Charita Česká republika

ANNOTATION

In my bachelor thesis I deal with the project Child sponsorship, which is implemented by Caritas of the Diocese of Hradec Králové. My aim is to describe the functioning of the project, to find out why the donors have chosen this kind of charity aid and to summarise how they evaluate its functioning. In the first part, I present the structure of the organization and the non-profit sector in general. In the next phase, I discuss “child sponsorship” as development cooperation projects and I try to outline the connection between development activity and work of anthropologists. In the third section, I focus on the aforementioned project Child sponsorship, which is linked to the analysis of the results from field research.

KEYWORDS:

child sponsorship, development cooperation, philanthropy, humanitarian aid, Caritas Czech Republic

Obsah

ÚVOD	10
1 METODOLOGIE.....	11
2 DIECÉZNÍ KATOLICKÁ CHARITA V HRADCI KRÁLOVÉ.....	14
2.1 STRUKTURA ORGANIZACE	15
2.1.1 Charita Česká republika	15
2.1.2 Caritas Internationalis	15
2.1.3 Caritas Europa.....	16
2.1.4 Formy pomoci poskytované DCH HK.....	17
2.2 HISTORICKÝ KONTEXT ROZVÍJENÍ SE NEZISKOVÉHO SEKTORU	18
2.3 NEZISKOVÝ SEKTOR A NEZISKOVÁ ORGANIZACE.....	20
2.3.1 Dilema zařazení církevních institucí do neziskového sektoru	21
2.3.2 Charakteristické znaky neziskových organizací	22
3 „ADOPCE NA DÁLKU“	23
3.1 ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE	23
3.2 ROZVOJ Z HLEDISKA ANTROPOLOGIE	26
4 PROJEKT ADOPCE NA DÁLKU®	31
4.1 DÁRCOVSTVÍ JAKO ZPŮSOB DOBROČINNOSTI	33
4.2 ANALÝZA CÍLOVÉ SKUPINY INFORMÁTORŮ	33
4.3 POPIS SKUPINY INFORMÁTORŮ – DÁRCŮ	35
4.4 „ADOPCE“ KONKRÉTNÍHO DÍTĚTE	39
4.5 UKONČENÍ PODPORY	42
4.6 VÝBĚR DÍTĚTE.....	42
4.7 DOPROVODNÉ PROJEKTY	43
4.8 TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA	45
4.9 VZDĚLÁNÍ	47
4.9.1 Školní systém v Indii.....	49
4.10 KONTAKT DÁRCE A DÍTĚTE.....	52

5	ANALÝZA VÝSLEDKŮ TERÉNNÍHO VÝZKUMU.....	58
5.1	SEBEREFLEXE.....	69
6	ZÁVĚR.....	71
	POUŽITÉ ZDROJE	73
	PŘÍLOHY	78

Seznam ilustrací

Obrázek 1 - Mapa územní rozlohy královéhradecké diecéze.	14
Obrázek 2 - Struktura organizace	17
Obrázek 3 - Logo Charity Česká republika.	64
Obrázek 4 - Logo Adopce na dálku® DCH HK.....	65

Seznam zkratek

CVVM	Centrum pro výzkum veřejného mínění
DCH HK	Diecézní katolická charita Hradec Králové
ECLA	Economic Commission for Latin America
HK	Hradec Králové
Charita ČR	Charita Česká republika
YMCA	Young Men's Christian Association
YWCA	Young Women's Christian Association

ÚVOD

Téma mé bakalářské práce je zaměřeno na jeden z rozvojových projektů, jenž zastřešuje Diecézní katolická charita v Hradci Králové, která je členem organizace Charita Česká republika. Diecézní katolická charita, dále jen DCH HK¹, pokrývá různé druhy sociální pomoci. Právě jedním z typů pomoci je podpora chudých dětí v Indii, která je uskutečňována v rámci projektu Adopce na dálku[®]. Projekt Adopce na dálku[®] v DCH HK je hlavním tématem této práce.

K tomuto tématu jsem se dostala na základě stáže, kterou jsem v DCH HK absolvovala. V rámci praxe v královéhradecké charitě jsem si prošla všemi odvětvími pomoci, která nabízí. Projekt Adopce na dálku[®] mě jako téma oslovil, protože jsem mohla pozorovat jeho fungování z blízké pozice a líbilo se mi, že jeho cíl pomoci je zaměřen na Indii, jenž nebývá populární v rámci dalších českých projektů, založených na podobné bázi.

Ve své práci chci popsat fungování projektu a zmapovat kroky, které byly uskutečněny pro naplnění poslání, jenž si projekt určil za cíl. „*Posláním projektu Adopce na dálku[®] je podpora vzdělání dětí z nejchudších indických rodin v jejich rodinném a kulturním zázemí*“ (Diecézní katolická charita Hradec Králové 2016: 11). Budu pracovat s výzkumnými otázkami:

1. Proč si dárci zvolili právě tento druh dobročinné pomoci?
2. Jak dárci hodnotí fungování projektu?

Po zahájení výzkumu jsem zjistila, že problematickou oblastí projektu je jeho propagace, proto jsem se rozhodla si položit další výzkumnou otázku, které se ve své práci chci věnovat.

3. Jaká je propagace projektu Adopce na dálku[®] v Hradci Králové?

¹ Oficiální zkratka pro Diecézní katolickou charitu Hradec Králové.

1 METODOLOGIE

Pro výzkum jsem používala metody kvalitativního výzkumu. Kvalitativní metoda je metoda, která „[...] sdělení jednotlivce pojímá jakožto svébytnou poznávací hodnotu, nezobecňuje toto sdělení [...] (například pomocí statistických postupů) jako výpovědní hodnotu do širšího celku kvantitativně posuzovaných a hodnocených výpovědí“ (Vaněk a kolektiv 2003: 6).

První použitou metodou bylo zúčastněné nebo také participativní pozorování, jež jsem aplikovala během absolvované stáže a také při vypomáhání se zpracováváním dopisů pro dárce. Hendl mluví o určitých rolích, které výzkumník střídá během průběhu pozorování. Dle jeho kritérií odhaduji, že jsem byla v roli pozorovatele jako účastníka, jelikož se nepovažuji za rovnoprávného člena mezi zaměstnanci projektu, kteří měli povědomí o mé totožnosti (Hendl 2012: 191).

Další velmi důležitou metodou pro můj výzkum bylo interview, které jsem vedla se zaměstnanci projektu Adopce na dálku[®] a dárci neboli adoptivními rodiči. Na interview jsem si vždy předem připravila škálu otázek, ve kterých byla vytipovaná témata, o nichž jsem chtěla mluvit. Počítala jsem s tím, že spektrum otázek a směr rozhovoru se mohou v jeho průběhu z velké části změnit. Při interview jsem tedy používala metodu polostrukturovaného rozhovoru, který se vyznačuje předem připravenou osnovou a pružností procesu získávání informací (Hendl 2012: 161). Dále jsem aplikovala metodu rozhovoru pomocí návodu. „Návod k rozhovoru představuje seznam otázek nebo témat, jež je nutné v rámci interview probrat“ (Hendl 2012: 174). Pozitiva této metody spočívají v tom, že tazatel může určit jakékoliv pořadí kladení otázek a také je zcela na něm, jak otázku formuluje. Tvar otázky lze přizpůsobit dle okolností a kontextu (Hendl 2012: 174). Tato metoda se hodí i při zjištění zcela nových, dosud neznámých informací. Když mě zaujala nějaká nová skutečnost a měla jsem potřebu se dovtípit dalších informací, používala jsem, jak zmiňuje Hendl, sondáž neboli probing. Ta „[...] slouží k prohloubení odpovědi v určitém směru [...]“ a je „[...] založena

na otázkách a nonverbálních náznacích.“ „Přirozená množina sondážních otázek spočívá v otázkách o podrobnostech kontextu jevu [...]“ (Hendl 2008: 170).

Rozhovory jsem si po předchozím svolení informátora nahrávala na diktafon, abych měla jistotu, že mi při vyhodnocování dat neunikne žádná důležitá informace. Pouze v jednom případě mi nebyla poskytnuta důvěra pro nahrávání rozhovoru, proto jsem se snažila si sdělení pečlivě zapsat. Při zpracovávání audio záznamu jsem používala jednu ze čtyř technik transkripce, které uvádí Mayring, a to techniku doslovné transkripce. Je to proces, na základě kterého převádíme mluvené slovo z rozhovoru do písemné podoby. Hendl ho popisuje jako časově náročný, ale nezbytný proces pro podrobné vyhodnocení dat (Hendl 2012: 208). Doslovný přepis jsem dále zpracovávala do terénního deníku, kde jsem se již snažila vybrat pouze ty informace, se kterými jsem měla v plánu nadále pracovat.

Na začátku každého rozhovoru jsem se představila – kdo jsem, co studuji, vysvětlila jsem účel rozhovoru, což bylo získání dat pro výzkum do bakalářské práce, a dále jsem odůvodnila, proč jsem si téma týkající se projektu Adopce na dálku[®] vybrala. „*Na začátku dotazování je třeba prolomit případné psychické bariéry a zajistit souhlas se záznamem*“ (Hendl 2012: 167). Snažila jsem se informátorům klást otevřené otázky. Přislíbila jsem, zejména dárčům, anonymizování jakýchkoliv osobních dat, která mi od nich byla poskytnuta, jelikož „*[...] se mnohdy jedná o informace osobního charakteru, musíme zaručit jejich ochranu před zneužitím*“ (Hendl 2012: 161-162). Tudiž jsem se snažila dbát na etiku antropologického výzkumu, pro který je „*[...] zachování soukromí dat [...] důležitým požadavkem [...]*“ (Hendl 2012: 153). Interview se všemi informátory bylo založené na bázi naslouchání jejich vyprávění, kladení otázek a snahou o získání upřímné odpovědi (Hendl 2012: 164). Téměř všechny rozhovory se shodovaly v tom, že na jejich konci byla již nastolena atmosféra neformálního rozhovoru a často se mi stávalo, že jsem získávala, z mého pohledu, ty nejcennější informace. Na prvních dvou rozhovorech jsem diktafon vypínala

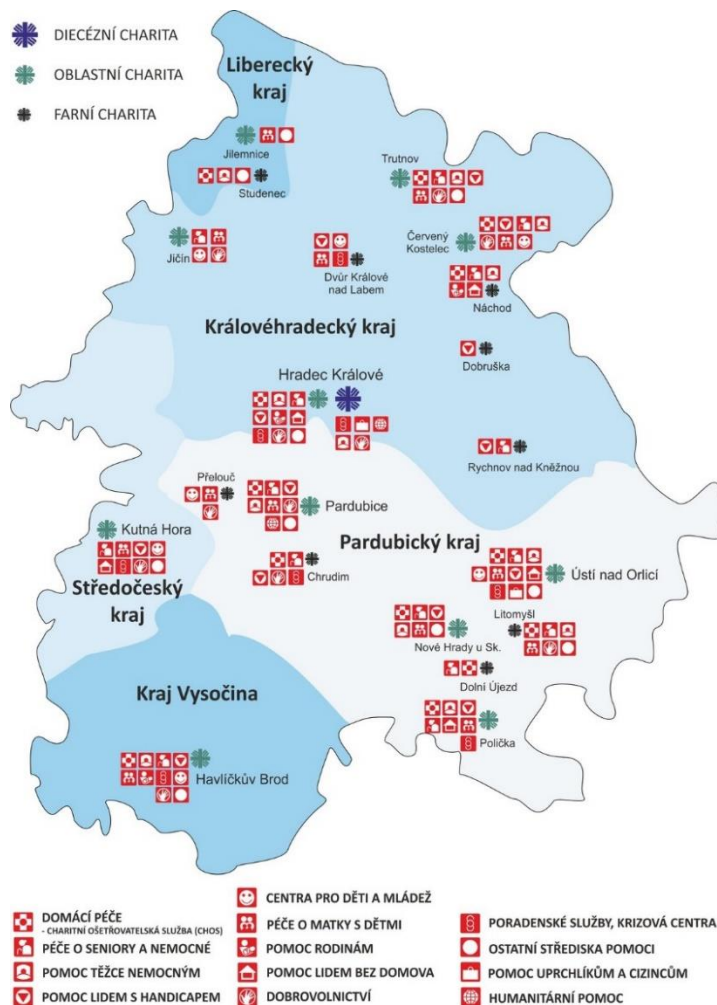
dříve, než jsem se s informátorem skutečně rozloučila, rychle jsem pochopila, že toto jednání je chybné, a proto jsem svou taktiku změnila.

Další metodou, použitou při tvorbě této práce, bylo studium dokumentů. Dokumenty jsou „[...] taková data, která vznikla v minulosti, byla pořízena někým jiným než výzkumníkem a pro jiný účel, než jaký má aktuální výzkum“ (Hendl 2012: 204).

Pro získání dat ke své třetí výzkumné otázce, jaká je propagace projektu Adopce na dálku[®] v Hradci Králové, jsem použila kvantitativní metodu dotazníku s uzavřenými i otevřenými otázkami.

2 DIECÉZNÍ KATOLICKÁ CHARITA V HRADCI KRÁLOVÉ

DCH HK se prezentuje jako „[...] *nestátní nezisková organizace* [...]“, jejímž „[...] *zřizovatelem je Biskupství královéhradecké* [...]“ (Diecézní katolická charita 2017: 3). Je zastřešovatelem jedenácti oblastních a devíti farních charit. Území královéhradecké diecéze se rozléhá po pěti krajích České republiky, jak můžeme vidět na obrázku 1 pod textem, konkrétně na Královéhradeckém, Pardubickém, Středočeském, Libereckém a v Kraji Vysočina. Sídli v Hradci Králové na Velkém náměstí. DCH HK „[...] *je evidována v Rejstříku evidovaných právnických osob jako účelové zařízení Církve římskokatolické* [...]“ (Diecézní katolická charita 2017: 3).

Obrázek 1 - Mapa územní rozlohy královéhradecké diecéze.

Autor: Diecézní katolická charita Hradec Králové

2.1 Struktura organizace

2.1.1 Charita Česká republika

DCH HK je členem organizace Charita Česká republika, která je součástí římskokatolické církve (Diecézní katolická charita 2017: 3). Sídlí v Praze (Charita Česká republika 2018). Jejím zřizovatelem je Česká biskupská konference. Charita Česká republika, dále jen Charita ČR, funguje jako sdružení arcidiecézních a diecézních charit společně s dalšími právníckými osobami zaměřenými na charitativní, humanitární, sociální a zdravotní činnosti (Charita Česká republika 2018). Oblasti své činnosti DCH HK i Charita ČR opírají o poslání, které vychází z podstaty křesťanství, o kterém se píše i v Katolickém almanachu z roku 1935, kde se dočítáme že „[...] péče o děti, nemocné, lačné, nahé, chudé, pocestné, o vězně [...]“ a duševně i tělesně nemocné je odkazem Krista jeho církvi. Dále je zmíněno, že pomoci od církve by se mělo dostat komukoliv, kdo ji potřebuje, nedbajíc na náboženské, národnostní či politické vyznání (Katolický almanach 1935: 65–66). Charita ČR „[...] zajišťuje humanitární pomoc či rozvojovou spolupráci v [...]“ několika „[...] zemích Evropy a bývalého SSSR [...],“ „[...] v asijských [...]“ a „[...] afrických zemích [...]“ a také „[...] na Blízkém východě [...]“ (Charita Česká republika 2016: 11). Jsou to území zasáhnutá „[...] přírodními katastrofami [...],“ postižená „[...] válečnými konflikty [...]“, nebo ta, která se člení k „[...] rozvojovým státům třetího světa [...]“ (Charita Česká republika 2017: 11). Kromě toho, že Charita ČR realizuje veřejné charitní sbírky, do kterých se pak zapojují jednotlivé charity, je také největší nestátní poskytovatel sociálně zdravotnických služeb v České republice (Diecézní katolická charita 2017: 3).

2.1.2 Caritas Internationalis

Činnosti Charity ČR přesahují hranice státu České republiky, jelikož je „[...] členem sítě Caritas Internationalis a Caritas Europa“ (Charita Česká republika 2019). Slovo caritas je

použito z latiny a znamená „milosrdná láska.“ (Diecézní katolická charita Hradec Králové 2019a).

Konfederace Caritas Internationalis se sídlem Římě vznikla v roce 1951. Je zaměřena na rozvojovou politiku a zastřešuje pomoc v nouzových situacích v různých částech celého světa. Její síť se skládá „[...] z více než 160 členů [...]“ (Caritas 2019a: 2)², mezi něž patří „[...] všechny národní charitativní organizace [...]“ (Caritas 2019: 2)³. Caritas Internationalis se snaží pracovat na řešení globálních problémů, jako jsou chudoba, hladomor či nízká vzdělanost. Další tendence této organizace vedou ke zvýšení dostupnosti zdravotnické péče a léčiv, s čímž je spojené i šíření znalostí o prevenci ochrany před nákazou HIV a dalších vážných či nevyлéčitelných onemocnění. V oblastech, které jsou náchylné k přírodním katastrofám, Caritas investuje do zvýšení jejich odolnosti a zabývá se i péčí o země, kde hrozí, nebo již proběhl, válečný konflikt. Poskytuje právní ochranu a léčbu migrantům, kteří si prošli domácím otroctvím, nebo s nimi bylo obchodováno. Na webových stránkách Caritas Internationalis⁴ lze dohledat konkrétní projekty, které jsou aktuálně realizovány, a konkrétní země, se kterými je spolupracováno. Také zde jsou zveřejňovány tiskové zprávy, ve kterých se můžeme dočíst o aktualitách týkajících se zájmů a aktivit, na kterých korporace pracuje (Caritas 2019a).

2.1.3 Caritas Europa

Caritas Europa je „[...] síť caritasových organizací na evropském kontinentu“ (Caritas 2019). Sídlo organizace, ve které je celkem 49 členů, se nachází v Bruselu. Tam sídlí sekretariát komunikující s Evropskou unií a Radou Evropy o zájmech a plánech členů. Dále také zajišťuje komunikaci mezi jednotlivými členy. V případě zásahu při katastrofě hraje

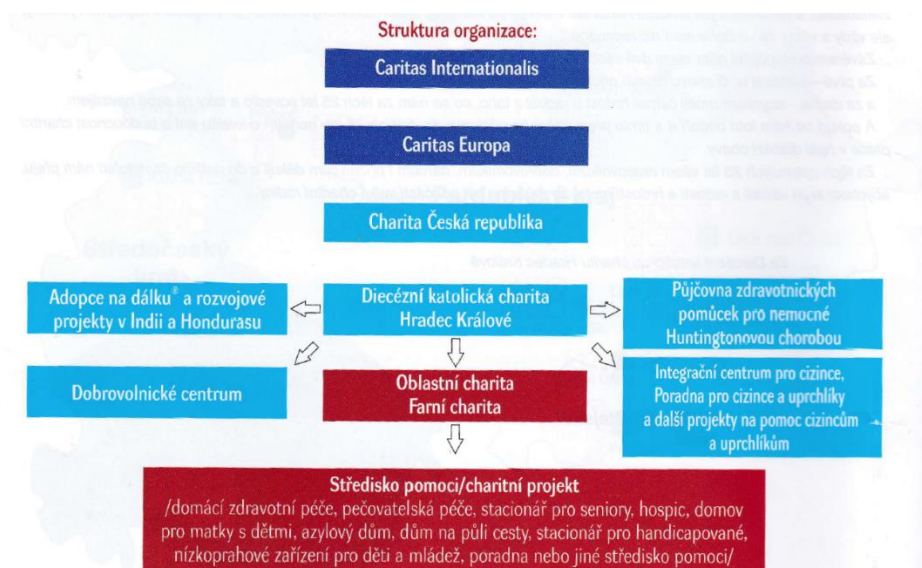
² Autorka práce přeložila z anglického originálu. („[...] of over 160 members [...]“).

³ Autorka práce přeložila z anglického originálu. („[...] all national Caritas organisations [...]“).

⁴ Webová stránka, na kterou je v textu odkazováno: <https://www.caritas.org/> [15. 1. 2019].

roli koordinátora mobilizačních prostředků zasahujících členů. Pro nezpochybnost, průhlednost a otevřenost veškerého svého jednání, je zapsána v interinstitucionálním rejstříku transparentnosti Evropské unie. Jak zmiňuje Horký ve svém příspěvku, „[...] *jedině maximální transparence může zabránit korupčnímu jednání, které realizace projektů českými subjekty v zahraničí [...] přitahuje a které by důvěru v českou rozvojovou spolupráci dlouhodobě poškodilo*“ (Horký 2011: 12). Na webové stránce Caritas Europa se můžeme dočíst novinky o aktivitách a činnostech organizace (Caritas 2019b)⁵.

Strukturu organizace si pro lepší představivost lze prohlédnout na obrázku 2.

Obrázek 2 - Struktura organizace

Zdroj: Diecézní katolická charita Hradec Králové

2.1.4 Formy pomoci poskytované DCH HK

DCH HK se věnuje poskytování humanitární pomoci v České republice i v zahraničí, za pomoci různých projektů. Svou činnost staví na poslání, které je založeno na katolické víře. „*Pomáháme potřebným v nouzi bez ohledu na jejich příslušnost k rase, národnosti nebo náboženství – matkám s dětmi, nemocným, handicapovaným, seniorům, lidem bez přístřeší,*

⁵ Webová stránka, na kterou je v textu odkazováno: <https://www.caritas.eu/> [15. 1. 2019].

sociálně slabým rodinám, příslušníkům etnických menšin a uprchlíkům, obětem živelných katastrof u nás i v zahraničí“ (Diecézní katolická charita 2019a). V rámci své diecéze má 220 středisek, kde mohou klienti vyhledat pomoc v rámci spektra definovaného posláním (Diecézní katolická charita 2016: 4).

Královéhradecká charita přímo nabízí pomoc cizincům v rámci Integračního centra pro cizince, dále je angažována jako jedna z organizací v Pobytovém středisku v Kostelci nad Orlicí, provozuje dobrovolnické centrum a také půjčovnu zdravotnických pomůcek pro lidi, kteří onemocněli Huntingtonovou chorobou⁶. DCH HK se zabývá i rozvojovými projekty. Jeden z projektů je cílen na odlehlé vesnice v Hondurasu, kde se pomáhá bojovat za zlepšení zdravotnické péče, která je poskytována chudému obyvatelstvu. Cílovou skupinou dalšího projektu, projektu Adopce na dálku[®], jsou děti ze sociálně slabých rodin, kterým je podporou projektu umožněno získat vzdělání (Diecézní katolická charita 2019a). Projektu Adopce na dálku[®] se budu podrobně věnovat ve čtvrté kapitole.

2.2 Historický kontext rozvíjení se neziskového sektoru

Na konci 19. století začalo docházet k realizaci solidárních myšlenek. Rozvíjely se dělnická hnutí, „[...] *studentské a podnikatelské spolky* [...]“ a vznikaly kluby se zájmem o různé sportovní aktivity (Dohnalová 2004: 54). Dne 28. 10. 1918 přijala Československá republika legislativu Rakousko-Uherska, včetně zákona č. 134/1867 o spolkovém životě. Byl upraven zákon o nadacích, jehož působení bylo vymezeno „[...] *na podporu církve, kostelů, škol, nemocnic, chudobinců a jiných nenáboženských veřejně prospěšných účelů* [...]“ (Dohnalová 2004: 57). „*V průběhu první světové války došlo k pozastavení spolkového života* [...]“ (Dohnalová 2004: 54). Mnoho charitativních a dobročinných spolků bylo založeno, nebo rozšířilo svou činnost po první světové válce (Dohnalová 2004: 55). Roku

⁶ Dědičné neurodegenerativní onemocnění mozku.

1921 v České republice začala fungovat „[...] mezinárodní sdružení pro křesťanskou výchovu mužů a žen [...]“ YMCA⁷ a YWCA⁸ (Dohnalová 2004: 55). „Vývoj byl přerušen nejprve německou okupací a později vznikem socialistického státu“ (Tošner, Sozanská 2002: 30). Po druhé světové válce se zaktivizovaly nadace a církevní organizace. K moci se dostala Komunistická strana Československa, která se opírala o zákonem danou jednotnou odborovou organizaci. Byl zaveden systém společného vlastnictví, kterému předcházely pozemková reforma, znárodnování majetku a znemožnění provozu soukromé živnosti. Akční výbory, které byly zřízeny Ústředním akčním výborem Národní fronty Čechů a Slováků, násilně prověřovaly postoje funkcionářů spolků a organizací k budování socialismu. Ty, které byly uznány za nevhodné, mohly buď změnit svůj celkový status a přetransformovat své postoje pro podporu socialismu, nebo musely být rozpuštěny (Dohnalová 2004: 57). „V rámci tažení proti církvím byly od roku 1951 systematicky rušeny všechny jejich charitativní a sociální organizace“ (Tošner, Sozanská 2002: 30). Území královéhradecké diecéze zastřešovala od roku 1923 předchůdkyně dnešní charity „[...] až do násilného přerušení její činnosti v 50. letech [...]“ (Diecézní katolická charita 2017: 3). Od roku 1962 do roku 1968 došlo k uvolnění politické situace, a tak se spolková činnost mohla postupně obnovovat. Od 70. let směla spolková činnost fungovat pouze v rámci a pod kontrolou Národní fronty. Po pádu komunistického režimu začala vznikat dobrovolná občanská sdružení orientovaná zejména na ekologii, či zajímaví se o porušování lidských práv (Dohnalová 2004: 57–58). V lednu roku 1992 začala působit DCH HK jako následník bývalé charity královéhradecké diecéze (Diecézní katolická charita 2017: 3).

⁷ Zkratka používaná pro Young Men's Christian Association.

⁸ Zkratka používaná pro Young Women's Christian Association.

2.3 Neziskový sektor a nezisková organizace

Jelikož mé téma bakalářské práce pojednává o projektu, který zastřešuje nestátní nezisková organizace, jež je součástí neziskového sektoru, chtěla bych se u obou pojmů pozastavit a vysvětlit je.

Neziskový sektor je „[...] sektor, v němž organizace a instituce nejsou primárně založeny za účelem dosahování zisku“ (Stejskal, Kurvíková, Mařátková 2012: 15). Jak zmiňuje Boukal, „[...] primárním cílem [...]“ je „[...] dosáhnout přímého užitku, který má většinou charakter veřejné služby“ (Boukal 2013: 15). Alternativní označení pro neziskový sektor může být občanský sektor, u kterého je v názvu znázorněna provázanost s občanskou společností (Stejskal, Kurvíková, Mařátková 2012: 16). Dohnalová chápe občanskou společnost jako „[...] oblast institucí, organizací a jedinců v prostoru mezi rodinou, státem a trhem, v prostoru, ve kterém se lidé mohou dobrovolně sdružovat s cílem prosadit společné zájmy“ (Dohnalová 2004: 13 in Holloway 2001:5).

Neziskový sektor se dále člení na veřejný, soukromý a sektor domácnosti. Neziskový veřejný sektor je zakládán veřejnými subjekty, jako jsou například obce či města. Tento sektor tvoří zejména příspěvkové organizace. Mimo majetku, který jim poskytuje zřizovatel, mají povinnost využívat další zdroje. Neziskový soukromý sektor tvoří soukromé subjekty, tj. nestátní neziskové organizace (Boukal 2013: 16).

„Termín nezisková organizace označuje právnické osoby či organizace, které se primárně zabývají získáváním a přerozdělováním finančních prostředků pro účely dobročinné, rozvoje náboženství, kultury, vzdělání, sociální účely nebo pro realizaci dalších ‚dobrých skutků‘ (Stejskal, Kurvíková, Mařátková 2012: 17 in Special Recommendation VIII 2012)“ (Stejskal, Kurvíková, Mařátková 2012: 17). Neziskové organizace poskytují okruhy služeb, jenž neumí zajistit trh ani stát. Ovlivňují rozrůstání občanské společnosti, s tím i veřejné mínění a dávají první podněty vedoucí ke společenským změnám. Nemají jasnou

definici v právním řádu, jejich specifika se liší ve výkladech různých autorů. Přesné vymezení neziskové organizace je složité pro odlišnosti v míře jejich autonomie či samosprávy, a dále se diferencují způsobem financování a managementem. Tyto faktory mohou vycházet z historických okolností jejich vzniku a fungování (Stejskal, Kurvíková, Maťátková 2012: 11). U neziskových organizací můžeme shledávat různé přívlastky, jako nestátní, nevládní nebo mimovládní. Toto označení poukazuje na oproštění se od státu či vlády (Stejskal, Kurvíková, Maťátková 2012: 15). Dále budu pro nestátní neziskovou organizaci používat oficiální zkratku NNO. Existují organizace, které se nazývají nevýdělečné. Ty nejsou zakládány pro zisk finančních prostředků, ale mohou ho vytvářet za pomoci vedlejší doplňkové nebo podnikatelské činnosti, ovšem tento výdělek jsou dle zákona povinny reinvestovat (Stejskal, Kurvíková, Maťátková 2012: 15). Financování NNO bývá vícezdrojové, což zajišťuje určitou garanci nezávislosti a neovlivnitelnosti (Stejskal, Kurvíková, Maťátková 2012: 94). Neziskové organizace se dále specifikují. Občanská sdružení jsou v České republice nejpočetnější právní formy NNO, dále zde fungují také obecně prospěšné společnosti a nadace či nadační fondy. Náboženské společnosti, církve a její účelová zařízení jsou brány jako samostatná skupina NNO (Boukal 2013: 16–17).

2.3.1 Dilema zařazení církevních institucí do neziskového sektoru

Barát a Zelenáková nesouhlasí s tím, aby jako jednou ze součástí neziskového sektoru byly pojímány i církve. Odůvodňují to tak, že církev má vícero zájmů oproti tradičním NNO, jako například šíření věrouky, pořádání bohoslužeb a aktivní praktikování náboženství. Dále upozorňují, že církev jinak pohlíží na veřejnost a jinou tvář nastavuje směrem ke svému společenství. Církev se také diferencuje nárokem na státní finanční podporu pro svou činnost (Dohnalová 2004: 76 in Barát, Zelenáková 2000: 68).

V zákoně č. 3/2002 Sb., který platí od roku 2002, bylo stanoveno, že „[...] právnická osoba církevní instituce založená církví [...]“ nemůže „[...] provozovat svá sociální a

zdravotnická zařízení jako svou integrální součást [...]“ a také nemá kompetence přeměnit „[...] svá účelová zařízení na jiný typ právnické osoby, například na obecně prospěšné společnosti“ (Dohnalová 2004: 76). To bylo upraveno Ústavním soudem v roce 2003, kdy byl ve zmiňovaném zákoně zrušen § 6 odst. 2. Církev tedy mohou zřizovat církevní instituce jako samostatné právnické osoby, které splňují charakteristické znaky NNO, a proto mají nárok, aby byly považovány za součást občanského sektoru (Dohnalová 2004: 76–78).

2.3.2 Charakteristické znaky neziskových organizací

Anheier a Salamon zpracovali mezinárodní taxonomii charakteristických znaků neziskových organizací. *„[...] chápou nestátní neziskový sektor jako soubor institucí, které existují vně státních struktur, avšak slouží v zásadě veřejným zájmům [...]“ (Stejskal, Kurvíková, Maťátková 2012: 19). Vyzdvihují pět vlastností, zaprvé institucionalizovanost, která poukazuje, že NNO mají organizační strukturu. Zadruhé jsou to organizace „[...] soukromé [...]“, tudíž jsou „[...] institucionálně odděleny od státní správy [...]“. Zatřetí jsou neziskové, ale jak už jsem zmiňovala výše, neznamená to, že nemohou svou činností vytvářet zisk, pouze musí být reinvestován. Čtvrtou vlastností je samosprávnost a nezávislost, což znamená, že samy jsou schopny regulovat kontrolu nad svou činností, nejsou pod kontrolou státu ani jiné instituce. Za páté jsou dobrovolné, užívají dobrovolnost účastníků pro fungování své činnosti. Nakonec vědci vyzdvihují poslední společný rys a tím je veřejná prospěšnost (Stejskal, Kurvíková, Maťátková 2012: 19).*

Dle Maťátkové, Kurvíkové a Stejskala jsou hlavní problémy, se kterými se neziskové organizace potýkají, nedostatek financí, neefektivnost způsobena nízkou odbornou kvalifikací zaměstnanců a také nepřízní legislativy (Stejskal, Kurvíková, Maťátková 2012: 12).

3 „ADOPCE NA DÁLKU“

Termín „adopce na dálku“ je typ humanitární pomoci do zahraničí, kterou poskytují vyspělé země západního světa rozvojovým zemím. V zahraničí se s touto formou pomoci setkáme spíše pod názvem sponzorování dítěte neboli child sponsorship. Rozvojová pomoc „[...] představuje [...] významný prvek mezinárodní spolupráce směřující k rozvoji hospodářsky méně vyspělých zemí“ (Rabitsch Adamčíková 2015: 15). Zahraniční pomoc je poskytována vládními institucemi, které čerpají prostředky ze státního rozpočtu, či nevládními, jenž „[...] zahrnují širokou škálu dárců, nadací a charitativních organizací sdružujících dary právnických i fyzických osob“ (Rabitsch Adamčíková 2015: 15). „Humanitární pomoc je poskytována jako reakce na mimořádné události, které většinou nelze předvídat, a je zpravidla krátkodobá“ (Rabitsch Adamčíková 2015: 15).

V České republice mohou termín Adopce na dálku[®] oficiálně používat pouze instituce, které jsou adresné pro Charitu Česká republika, jelikož tento název mají registrovaný na Úřadě pro ochranu průmyslového vlastnictví. Ostatní organizace ale i přesto používají termín „adopce na dálku“ pro charakteristiku své činnosti (Fic 2014: 6).

Princip fungování projektů, které se zabývají sponzorováním dětí z rozvojových zemí, je získat co nejvíce dárců, kteří formou finančních darů podporují jejich vzdělávání (Fic 2014: 6).

3.1 Rozvojová spolupráce

Synonymem pro rozvojovou pomoc je rozvojová spolupráce. Dle Nováčka počátky jejího vzniku můžeme datovat do období po druhé světové válce. Tendence pro vznik rozvoje v novém smyslu, jiném, než byl biologický proces, zadávalo nové uspořádání světa, když bývalé koloniální země získaly nezávislost a svět se tak rozdělil na „[...] kapitalistický

„Západ a socialistický Východ, ale také na rozvinutý Sever a chudý Jih“ (Nováček 2011: 342).

Kolonialismus spočíval v principu nadvlády vyspělých společností nad těmi méně vyspělými. Mezi zeměmi panovalo vzájemné rozlišování za pomoci dichotomické kategorie „my a oni“. „[...] potenciál ke kolonizaci je v samotné povaze světa složeného [...]“ ze společností, které jsou v různých fázích ekonomické, technologické či kulturní vyspělosti (Horáková – Novotná 2007: 51). Dle teorie sociálního darwinismu se v porovnání se západními zeměmi, pro něž byl charakteristický ekonomický růst, rozvoj vědy a techniky, „[...] nezápadní společnosti ocitly na nejnižší úrovni vývojového žebříčku [...]“ (Horáková – Novotná 2007: 50).

Na rozvoj bylo z pohledu kapitalistických zemí pohlíženo jako na pozitivní změnu, která spočívala v proměně společnosti, přičemž za vrcholné stadium byl považován industrialismus (Zíková 2007: 1). Význam rozvoje se vtiskl do myšlenky ekonomického rozvoje „[...] tzv. *nerozvinutých oblastí*“ (Zíková 2007: 2). Tato vize byla dle Nováčka odstartována na základě inauguračního projevu amerického prezidenta Harryho Trumana v roce 1948. „*Musíme se pustit do nového smělého programu, jenž povede k tomu, že užitek z našeho vědeckého pokroku a průmyslového rozvoje bude sloužit ku prospěchu a růstu nerozvinutých (underdeveloped) oblastí*“ (Nováček 2011: 343). „Třetí svět“ je termín pro nerozvinuté neindustrializované oblasti, „[...] které se v důsledku bipolárního rozdělování světa ocitaly mimo trvalou sféru vlivu [...]“ svobodného industrializovaného Západu, který znázorňuje „[...] sféru vlivu Spojených států amerických [...]“ a socialistického industrializovaného Východu, oblasti pod politickým vlivem Ruska (Zíková 2007: 3). Podle Marshallova plánu byla ekonomická revitalizace poválečné Evropy prioritou rozvojové pomoci (Nováček 2011: 343). Dále byly vytyčeny další cíle v podobě „[...] rozvojové

pomoci do nerozvinutých zemí Asie, Afriky a Latinské Ameriky“ (Zíková 2007: 5). Chudoba se definovala jako hlavní problém třetího světa.

Někteří odborníci datují rozvoj od jeho institucionalizace, tedy „[...] *od založení Brettonwoodských institucí v roce 1944* [...]“ (Kumsa 2007: 24). Řadí se tam „[...] *Mezinárodní měnový fond [...], Světová banka [...]* a *Všeobecná smlouva o obchodu a clech* [...]“ (Kumsa 2007: 25). Dalším doprovodným mechanismem byla profesionalizace, v rámci které se koncept třetího světa přenesl do akademického diskurzu. Dnes institucionální základnu tvoří velké množství aktérů. Shodují se ve víře v „[...] *plánování a řízený rozvojový proces, tzv. nerozvinutých oblastí* [...]“, ale dodnes nebyl vytvořen jednotný model, jako řešení rozvojových problémů, jimiž jsou například chudoba či negramotnost (Zíková 2007: 3-4).⁹ Za dobu šíření rozvojové pomoci bylo vytvořeno několik teorií o strategii rozvojové pomoci, a to konkrétně teorie modernizace či teorie závislosti. (Nováček 2011:343).

Teorii modernizace lze vysvětlit jako soubor postojů k rozvojové problematice, jenž jsou založeny na osvíceneckém předpokladu „[...] *lineárního vývoje, na jehož pomyslné ose se nacházejí jednotlivé společnosti [...], které procházejí jednotným vývojovým stádiem směrem k moderní industriální společnosti* [...]“ (Zíková 2007: 5). Hlavním cílem bylo vymyslet strategii, která by nastartovala rozvoj a také zajistila jeho udržení. Hlavním nástrojem rozvojových strategií byly ekonomické faktory, jako jsou moderní technologie, infrastruktura a kapitál (Zíková 2007: 4-5).

Teorie závislosti nebo také strukturalistická teorie, či teorie centra a periferie iniciována skupinou ekonomů z Latinské Ameriky, kteří pracovali pro ECLA¹⁰, byla kritikou teorie

⁹ Citováno s chybou ve větě. Shodují se ve víře v „[...] *plánovaný a řízený rozvojový proces, tzv. nerozvinutých oblastí* [...]“, ale dodnes nebyl vytvořen jednotný model, jako řešení rozvojové problematiky, co jsou například chudoba či negramotnost (Zíková 2007: 3-4).

¹⁰ Zkratka pro Economic Commission for Latin America, v překladu Hospodářská komise pro Latinskou Ameriku je instituce Organizace spojených národů.

modernizace. Upozorňovala na ekonomické znevýhodňování zemí třetího světa (Zíková 2007: 5-6). Tato teorie byla aplikována Imanuelem Wallersteinem na globální úroveň. „[...] rozvinuté průmyslové země hrají ve světové ekonomice dominantní a nadřizenou roli vůči zaostalým a podřízeným rozvojovým zemím. Země v centru disponují ekonomickou mocí a bohatstvím, z čehož se odvíjí politický vliv, stanovování pravidel a přijímání klíčových rozhodnutí. Rozvoj je chápán jako nerovně se vyvíjející proces, ve kterém se bohaté země stávají bohatšími a chudé chudšími – centrum tedy vykořisťuje periferii“ (Nováček 2011: 343).

Podoby rozvojových politik se postupem času měnily, do problematiky se začaly zahrnovat i další oblasti, jako životní prostředí, nerovnost žen, s tím související genderová problematika a dostupnost zdravotní péče (Zíková 2007: 11–15). Znamená to, že k rozvoji se začalo přistupovat jako ke komplexnímu problému několika oblastí, které se musejí řešit současně, aby rozvoj mohl být udržitelný do budoucna. Udržitelný rozvoj si můžeme představit jako prostor vytvořený prolnutím čtyř oblastí. Jedná se o oblast sociální, environmentální, ekonomickou a kulturní (Veselá 2012: 15).

3.2 Rozvoj z hlediska antropologie

V období kolonialismu bylo obvyklou praxí vykořisťování kolonií ve prospěch kolonizátora. Již v koloniálních dobách byli antropologové „[...] najímáni, aby vedli vládní výzkumy o původních obyvatelích za účelem efektivnější správy dané lokality“ (Zíková 2007: 14). Jejich role se pozměnila po tom, co započala éra dělení světa na Západ, Východ a nerozvinutý třetí svět. Fungovali jako konzultanti a specialisté pro přípravu, realizování i klasifikaci projektů či programů pro vládní i nevládní instituce zaměřené na rozvojovou pomoc.

Antropologie zahrnuje dvě vědní disciplíny zabývající se rozvojem. Antropologie rozvoje je novější disciplína, která k tématu přistupuje teoreticky, oproti tomu rozvojová

antropologie k němu přistupuje z hlediska praxe a funguje již od dob kolonialismu a tak „[...] *spoluurčovala podobu koloniálního a rozvojového diskurzu*“ (Zíková 2007: 14). Koloniální diskurz je označení pro způsob myšlení, kde dochází „[...] *k prolnutí kulturních, intelektuálních, ekonomických a politických procesů* [...]“ (Loomba 1998 in Horáková – Novotná 2007: 57). Zíková zastává názor, že je nezbytné, aby spolu obě antropologické disciplíny kooperovaly při vytváření nových podob rozvoje (Zíková 2007: 14–15).

Již z projevu prezidenta Trumana, kdy označil bývalé kolonie za země „underdeveloped“ čili nerozvinuté a dále také z reakce autorů teorie závislosti lze soudit, že postoje k třetímu světu byly marginální. Marginální ve smyslu toho, že došlo ke znehodnocení společenského významu těch zemí, jenž byly nazývány nerozvinuté, jelikož jim byla přisouzena neprestížní reputace. Rozvojová pomoc byla definována do širokého spektra cílů, jako jsou „[...] *snižování chudoby, ekonomicko-průmyslový rozvoj, postupná integrace partnerských zemí do světové ekonomiky, rozvoj ekonomiky, rozvoj zemědělství, rozvoj a upevnění demokracie, lidských práv a řádné správy věcí veřejných, zavedení právních principů, řízení migrace, udržitelný rozvoj s důrazem na jeho environmentální složku a postkonfliktní obnova*“ (Vláda České republiky 2004 in Horký 2010: 62). Antropologové svou účastí v této problematice rozvoje mohou přispět k tomu, aby plány a realizace rozvojových projektů a programů byly aplikovány pro rozvojové země v rámci jejich sociokulturního kontextu, a aby bylo přihlíženo na specifické lokální potřeby daných společností, jelikož perspektiva antropologie by měla na rozvoj pohlížet interdisciplinárně a také kriticky.

V 80. letech 20. století se velká část antropologů přikláněla k názoru, „[...] *že, rozvojová intervence vlastně jen nahradila kolonialismus a představuje tak organizovaný systém moci a praktik, které vytvořily a udržují koloniální a nekoloniální nadvládu Západu nad chudými zeměmi*“ (Rabitsch Adamčíková 2015: 13).

Podle Adamčíkové může nedůvěryhodnost k rozvojovým agenturám pramenit z podezření, že informace, které jsou o výsledcích jejich práce poskytovány veřejnosti, mohou být ovlivněny individuálními zájmy dané instituce a jejích pracovníků. Špatná evaluace výsledků by mohla zapříčinit ztrátu zadavatele projektu, a tak znemožnit realizaci dalších. Další důvod může být spojen se zodpovídáním se donorům (Rabitsch Adamčíková 2015: 11).

Co se týče obecného přístupu k rozvojovým projektům nevládních organizací, jejichž pomoc se poskytuje bilaterální cestou¹¹, je pojímán jako úspěšnější než od vládních institucí, jenž splňují svou úlohu multilaterálně.¹² *„Předpokládá se, že pracovníci nevládních organizací jsou v užším kontaktu s místní populací, a proto je jejich pomoc lépe zacílená a není tak zatížena korupcí jako rozvojové aktivity financované velkým mezinárodním donorem, které jsou organizovány vládou dané rozvojové země. Navíc pomoc nevládních organizací nebývá příliš ovlivněna obchodními či politickými zájmy donorské země“* (Rabitsch Adamčíková 2015: 26).

O tom, že rozvojové projekty neplní cíle, které si navenek stanovují, nebo o tom, že rozvojová pomoc pro danou oblast není tak potřebná, jak si organizace poskytující pomoc představují, a tak nevyřeší problémy, se kterými se dané území potýká, se zmiňuje i Ryška. Na základě svých zkušeností z výzkumu u thajského minoritního etnika Akha se k tématu o rozvojových projektech vyjadřuje skepticky (Kettnerová 2010). Zásadní problematikou je, že *„[...] vedení organizací není obvykle v kontaktu s životem lidí, jejichž směrem míří jejich projekty“* (Kettnerová 2010). Porozumění mezi záměrem pomoci a potřebami místních lidí je tak pouze nepravdivou domněnkou. Vsugerovaná potřeba pomoci obyvatele rozvojové

¹¹ Bilaterální forma rozvojové pomoci je poskytována přímo od dané instituce do cílové lokální společnosti (Zíková 2007: 4).

¹² Multilaterální forma rozvojové pomoci je forma jakéhosi „mezipřistání“ prostředků, kterými je poskytována pomoc, mezi institucí a cílovou lokální společností (Zíková 2007: 4).

země často ovlivní v jejich chování a smýšlení, a to má někdy velmi negativní dopady. Podstatu problému Ryška vidí v jednotlivých lidech, individuích, kteří jsou do projektu zapojeni buď jako donoři, nebo fungují jako samotní realizátoři projektu. Nepopírá, že záměry organizací vznikají s dobrým úmyslem, jenže jedním z největších nedostatků lidí je, dle jeho slov, podléhání touhám a imaginacím, které okolo nás vytvářejí virtuální svět, který se pro nás díky naší fantazii stane realitou, ve které naše postoje přerostou v ideologii. To znamená, že pseudoproblémy, které nám jsou předkládány médií a naším okolím, třebaže je oni samotní považují za reálné, se pro nás stanou skutečností, kterou se snažíme aktivně řešit. Je ale otázkou, „[...] *nakolik názory, představy a pocity plynoucí z reprezentací problémů globálního Jihu mohou nabírat zcela odlišných významů v prostředí Severu*“ (Ryška 2015: 217). Při čtení Ryškových, z mého pohledu, příliš radikálně negativních názorů na humanismus, jsem si téměř celou dobu pokládala otázku, co je tedy řešením situace, kterou ilustruje. Připadalo mi, že dle jeho výkladu by bylo nejlepší, kdyby žádná rozvojová pomoc neexistovala a nikdo v tomto odvětví nedělal nic. On sám ale nečinnost považuje za moc radikální. Upozorňuje, že rozvojové problémy lidé dělí na dílčí záležitosti různých území a individuálních organizací, jelikož je to jednodušší, než to pojímat jako celistvý problém. V této myšlence mohl navazovat na Durkheima, který tvrdil, „[...] *že společnost je realita neredukovatelná na individuální psychologii a chování a že vysvětlení i těch činů, které se zdají být naprosto individualistické, je funkcí neosobních zákonů a sil charakterizujících sociální celky*“ (Fay 2002: 68). Ryška apeluje, abychom se na rozvojové projekty, na intervence jednotlivých organizací a na problémy, které jsou nám předkládány okolím, dívali kriticky (Ryška 2015: 212–241).

Durkheim svým postojem položil základy pro teorii holismu, který dle mého názoru úzce souvisí s problematikou udržitelného rozvoje a rozvoje obecně. Cílem rozvoje by nemělo být sebrání identity lidem žijících v rozvojových zemích tím, že kompletně naruší

jejich tradice, zvyky a kulturu. Nicméně přesně to se stane v případě, kdy při plánování projektu nebude brán ohled na to, čím je ta identita vytvářena. Holismus zastává postoj, že je utvářena příslušností k dané skupině, na základě náležení člověka do určitého sociálního celku. Strukturalismus jako modernější verze holismu tvrdí, že pokud chceme „[...] porozumět individuálnímu chování [...]“, musíme „[...] věnovat pozornost vnitřní logice, která uspořádává prvky, z nichž se skládá sociální systém jako celek“ (Fay 2002: 68). Fay zastává názor, že není v zájmu příslušníků skupin se začleňovat do širší veřejnosti, nestojí o asimilaci ani o přizpůsobování se moderním trendům západního světa (Fay 2002: 67–70).

Při tvorbě projektů je velmi důležité si uvědomit, že kritéria pro uspokojení základních potřeb západních společností jsou jiná, opírají se o jinou kulturu, jiné zvyky a tradice. Západní společnosti, které prošly industrializací a též sociální změnou, kladou důraz především na nukleární rodinu. Oproti tomu v rozvojových zemích rodinu často tvoří mnohem širší společenství. To je jeden z mnoha velkých a zásadních rozdílů, který může být důvodem, proč rozvojové projekty nelze vytvářet dle kritérií potřeb západní společnosti. Nebudou totiž uspokojivě fungovat, pokud nebudou tvořeny na míru lokálním územím rozvojových zemí.

4 PROJEKT ADOPCE NA DÁLKU[®]

Projekt Adopce na dálku[®] a návazné doprovodné projekty v Indii jsou realizovány v rámci humanitární pomoci do zahraničí a jsou zaměřeny „[...] na podporu vzdělávání, zdravotní péče a výstavby bydlení v chudých oblastech [...]“. Projekt „[...] byl zahájen v roce 2000 ve spolupráci s indickou diecézí v Belgaum, a poté v roce 2005 byl projekt rozšířen do indické arcidiecéze v Bangalore“ (Diecézní katolická charita Hradec Králové 2016: 11).

Pro projekt pracují celkem čtyři zaměstnanci, vedoucí projektu a tři koordinátoři. Princip jeho fungování je v tom, že koordinátoři projektu se snaží různými prostředky najít nové dárcy, kteří se do projektu zapojí. Cílová skupina dárců není přesně definovaná, jsou zapojeni jak jednotlivci, tak manželské páry, kolektivy přátel či spolupracovníků nebo dokonce i spolužáci ze základních a středních škol. Dárci si buď vyberou, nebo si nechají přidělit dítě, které je v nabídce projektu, a každý rok zasílají určitý finanční obnos, který dítěti zajišťuje možnost vzdělání. Počet dětí pro podporu jednoho dárcy není omezen.

Zaměstnanci projektu komunikují se svými partnery z diecéze v Belgaum a arcidiecéze v Bangalore, což jsou dvě města jihozápadního indického státu Karnataka. Na základě této komunikace obnovují karty dětí, které jsou do projektu zapojeny, partneři zasílají karty nově přidaných dětí do projektu, komunikují o realizování doprovodných projektů a řeší spolu veškeré záležitosti o dalším průběhu fungování. „Karnataka je domovem pro 61 milionů obyvatel, z nichž je více než jedna pětina chudých. Od roku 1994 se stát neustále snaží o snížení chudoby“ (The World Bank 2017)¹³. Bangalore je hlavní město Karnataky, v roce 2004 tam pod záštitou místní arcidiecéze vznikl projekt ASHA Trust, což v překladu znamená naděje, jenž je paralelním pro projekt Adopce na dálku[®] DCH HK. Cílem bylo, a stále je, podpořit celkový rozvoj marginalizovaných dětí z venkovské i

¹³ Autorka přeložila z anglického originálu. („Karnataka is home to 61 million people [...] a little more than one fifth – are poor. Since 1994, the state has made steady progress in poverty reduction [...].“)

městské části Bangalore a z okresů Tumakuru, Kolaru, Ramanagaramu a Chikkaballapura. Hlavním zakladatelem projektu byl arcibiskup Most Rev. Dr. Bernard Moras, který byl v čele místní arcidiecéze do roku 2018. Na počátku bylo do programu zařazeno 65 dětí, ale postupně se projekt kvůli vzrůstajícím potřebám pomoci chudým a marginalizovaným dětem rozšiřoval (ASHA Trust 1212). Belgaum je o něco menší město Karnataky, vláda ho navrhla udělat sekundárním hlavním městem (Babu 2006). V Belgaum je projekt znám „[...] *pod názvem Bala Jeevan Jyothi [...]*“ což v překladu znamená „[...] *dát naději a světlo dětem [...]*“, jehož realizaci zajišťuje „[...] *biskup Most. Rev. Peter Machado [...]*“ (Diecézní katolická charita Hradec Králové 2019b).

Můj výzkum trval od října 2017 do února 2019. V jeho původním plánu byla představa i o uskutečnění rozhovoru s někým, kdo zažil start samotného projektu, zajímalo mě, proč je cílovou zemí Indie a stát Karnataka. Zhruba třikrát jsem zkusila žádat o schůzku bývalou koordinátorku projektu, pokaždé jsem byla nekompromisně odmítnuta argumentem o časové vytíženosti v budoucích několika měsících. Dalším pokusem o získání dat bylo kontaktování vedení DCH HK, nakonec neúspěšně. Proto jsem se alespoň pokusila najít ve veřejně dostupných zdrojích, jak jsou vybírány země pro Adopci na dálku[®]. Hlavní kritéria spočívají v uvážení, které země druh této pomoci nejvíce potřebují, také záleží na lokální politické stabilitě a je kladen důraz na důvěryhodnost místní partnerské organizace (Arcidiecézní charita Praha 2019). Jedna z věcí, která mně v rámci projektu přijde unikátní, je, že DCH HK se snaží zajistit, aby každý její zaměstnanec a především ti, co mají co do činění s projektem, osobně měli možnost navštívit Karnataku, jejich indické partnery a popřípadě se setkat i s dětmi, které jsou nebo byly zapojené do projektu.

4.1 Dárcovství jako způsob dobročinnosti

Filantropie¹⁴ je v rámci křesťanských hodnot brána jako občanská ctnost. Rozdělujeme dva způsoby dobročinnosti, a to dobrovolnictví a dárcovství. Ten, kdo se aktivně angažuje v dobročinnosti, je dobrovolník. Měl by to být spolehlivý člověk, který vykonává svou činnost neformálně, spontánně a zadarmo, respektive bez finančního zisku a jenž používá své dovednosti na podporu zlepšení kvality života druhým lidem (Tošner, Sozanská 2006: 35–36). „*Dobrovolnictví je [...] výkon samostatné činnosti bez nároku na odměnu, kterou člověk vykonává ve prospěch společnosti [...]*“ (Stejskal, Kurvíková, Mařátková 2012: 46).

Dobrovolnictví má daleko širší význam než dárcovství. Často se iniciuje v rámci nějaké komunity, například náboženské, komunity zaměřené na sport či v oblasti našeho bydliště. NNO staví svou činnost na kooperaci s dobrovolníky v rámci veřejně prospěšného dobrovolnictví, které úzce hraničí se vzájemnou pomocí sousedů (Tošner, Sozanská 2006: 36). „*Občanský sektor je postaven na dobrovolné aktivitě a dobrovolnických činnostech*“ (Dohnalová 2004: 80).

Dárcovství, jak vyplývá ze samotného pojmu, je založeno na „*[...] peněžitých či nepeněžitých [...]*“ darech, jenž jsou určeny „*[...] potřebným [...]*“ lidem, nebo na „*[...] veřejně prospěšné účely prostřednictvím sbírek, nadací a nadačních fondů [...]*“ (Tošner, Sozanská 2006: 36). Je rozdíl mezi sponzorstvím a dárcovstvím. Dar je „*[...] osvobozen od daně z příjmů [...]*“, oproti tomu sponzorská subvence nikoliv (Vít 2015: 103).

4.2 Analýza cílové skupiny informátorů

Cílová skupina informátorů pro můj výzkum se skládala ze zaměstnanců projektu Adopce na dálku[®] a dárců neboli adoptivních rodičů. Celkem jsem uskutečnila dvanáct rozhovorů, jeden s koordinátorkou projektu, jeden s vedoucím projektu a deset s dárci.

¹⁴ Synonymum pro dobročinnost.

Můj první rozhovor se uskutečnil s koordinátorkou projektu, jež mě měla na starost během stáže v charitě. Rozhovor probíhal v budově DCH HK. Koordinátorku projektu považuji za hlavního klíčového informátora. „*Klíčový informátor je důležitým zdrojem informací.*“ „*Jedná se o jedince, který zná výborně dané prostředí a dokáže své znalosti vyjádřit.*“ Pomocí něho se dostaneme k informacím, které bychom jinak těžko získávali (Hendl 2012: 194). Na základě dat, která jsem od koordinátorky získala, se odvíjela příprava struktury rozhovoru pro dárce. Pro koordinátorku projektu jsem si předem připravila otázky, které jsem konstruovala na základě vědomostí získaných během stáže. Během výzkumu jsem byla s koordinátorkou v kontaktu, umožnila mi se doptávat na různé doplňující informace a nejasnosti.

Dalším informátorem – zaměstnancem byl vedoucí projektu. Rozhovor proběhl v jeho kanceláři v DCH HK. Dozvěděla jsem se spoustu nových informací o financování doprovodných projektů Adopce na dálku[®] a mnoho zajímavostí o tom, jak projekt funguje. Na rozhovor jsem se opět připravovala díky znalostem ze stáže, rozhovor byl již ovlivněn i rozhovory, které jsem prováděla s dárci, proto jsem mohla určité otázky na základě již získaných dat modifikovat.

První rozhovory s dárci byly uskutečněny za pomoci zaměstnanců projektu, kteří mi, po svolení od dárců, předali první kontakty. Bez jejich vstřícnosti a pomoci by bylo hledání informátorů velmi obtížné. I po tom, co jsem poznala některé z dárců, nebylo shánění informátorů snadné, jelikož se mezi sebou neznají. Metoda „sněhové koule“ nefungovala, jelikož dárci, se kterými jsem komunikovala, matně vzpomínali na to, zda někdo z jejich blízkého okolí je do nějakého obdobného projektu zapojen, a pokud si vybavili, že ano, nevěděli žádné podrobnosti.

4.3 Popis skupiny informátorů – dárců

Moji informátoři se skládají pouze z jednotlivců a jednoho manželského páru.

Informátorka č. 1

Informátorem číslo jedna byla vdaná žena ve středním věku. Nehlásila se k žádnému konkrétnímu náboženství, nicméně se ani nepovažuje za ateistku, její manžel je buddhista. Společně žijí v nukleární rodině. Náš rozhovor proběhl v Hradci Králové, v té době byla dárkyně do projektu zapojena tři měsíce a měla adoptované čtyři děti. O projektu se dozvěděla při dobrovolné činnosti v Charitě České republiky, její první kontakt s charitou proběhl v rámci hledání dobrovolníků na potravinovou sbírku. Dárkyně aktivně sleduje webové stránky královéhradecké charity, ale doprovodným projektům k projektu Adopce na dálku[®] nevěnuje žádnou zvláštní pozornost. S dítětem si stihla vyměnit jeden dopis a hodlá v tom pokračovat dál.

Informátorka č. 2

Informátorem číslo dvě byla vdaná žena ve středním věku a hlásila se ke křesťanské víře, žije v nukleární rodině. Pro DCH HK začala působit jako dobrovolnice při studiu vysoké školy, poté měla několik let pauzu, aktuálně její aktivní spolupráce trvá osm let. Motivací pro adopci se pro ni stalo setkání s indickým biskupem z Belgaum, který vystoupil na přednášce o projektu, která byla pořádána v místě jejího pracoviště. Aktuálně má adoptované druhé dítě. Informátorka nesleduje webové stránky charity ani facebookový profil projektu. Doprovodné projekty vůbec nezná. S dítětem si pravidelně dopisuje.

Informátoři č. 3

Třetího rozhovoru se účastnil manželský pár, přičemž komunikovala především manželka. Oba dva byli v důchodovém věku. Rozhovor proběhl v Pardubicích, spolupracují s Oblastní Charitou Pardubice již od mládí, dříve byli její zaměstnanci, nyní tam stále

vypomáhají s pořádáním různých akcí. Do projektu Adopce na dálku jsou zapojeni čtrnáct let a za tu dobu měli adoptované tři děti, oba dva jsou věřící. Od dětí dopisy dostávají rádi, ale sami je nepíší a dárky neposílají, dle jejich slov je to zakázané. Nebyli schopni uvést konkrétní důvod, proč dopisy neposílají, anglický jazyk na základní úrovni paní dárkyně prý ovládá. O projekt se nijak více nezajímají, internet téměř nepoužívají a o doprovodných projektech nic neví.

Informátorka č. 4

Informátorem číslo čtyři byla mladá vdaná žena a hlásila se ke křesťanské víře. Žije v nukleární rodině. Působila pro DCH HK jako dobrovolnice, pomáhala dokonce s tříděním dopisů, které posílaly děti z Indie. Díky tomu velmi dobře projekt znala již v době, kdy začala s podporou dítěte. Její manžel spolupracuje s olomouckou charitou. S projektem spolupracují asi tři roky, mají adoptované jedno dítě. Pravidelně mu posílají dopisy a drobné dárečky. Aktivně si prohlíží webové stránky charity, sleduje facebookový profil projektu a příležitostně se zajímá i o doprovodné projekty. Rozhovor proběhl v Hradci Králové.

Informátorka č. 5

Informátorem číslo pět byla vdaná žena ve středním věku a hlásila se ke křesťanské víře, žije v nukleární rodině. Do projektu je zapojena společně s manželem a svými syny již patnáct let. Dozvěděla se o něm z letáčku v obchodě, ale už si nepamatuje, kde přesně. Nyní je i zaměstnankyní DCH HK, ale upozorňuji, že není zaměstnankyní projektu. V rámci pracovní cesty se účastnila i cesty do Indie, jako zaměstnankyně zná doprovodné projekty a webové stránky charity. Dopisy posílá pravidelně se svým synem, který jí pomáhá s angličtinou. Rozhovor proběhl v Hradci Králové.

Informátorka č. 6

Informátorem číslo šest byla vdaná žena ve středním věku a hlásila se ke křesťanské víře, žije v nukleární rodině. Je zaměstnankyní hradeckého biskupství, které je na charitu napojeno, a tak se také dozvěděla o projektu Adopce na dálku[®]. Dárkyní je téměř čtyři roky. Aktivně píše dopisy se svým synem, který jí pomáhá s angličtinou a posílají i drobné dárky. O doprovodných projektech nic neví, o novinkách z projektu se dozvídá pouze ze zpravodaje, který chodí společně s dopisem od dítěte. Rozhovor proběhl v Hradci Králové.

Informátor č. 7

Informátorem číslo sedm byl muž ve středním věku a hlásil se ke křesťanské víře, žije v nukleární rodině. Úplně první impuls pro zapojení do projektu si nepamatuje, ale ví, že to bylo během studií na vysoké škole, kdy byl dobrovolníkem Charity Česká republika. Do projektu se zapojil již jako svobodný, dnes je to přes deset let od doby, kdy se stal dárce. Celkem sponzoroval tři děti, začal jedním, to v projektu skončilo, a tak přibral rovnou dvě. Pravidelně posílá dopisy i dárečky, s prvním dítětem si po skončení adopce dokonce dopisoval po emailu. Sám od sebe nevyhledává novinky o projektu, o doprovodných projektech má vzdálené povědomí pouze ze zpravodaje, který dostává s dopisem. Sám se inicioval a uspořádal shromáždění, kterého se zúčastnil i biskup z Indie za účelem náboru dalších dárců, ale výsledek hodnotil negativně. I přes jeho úsilí o propagaci shromáždění se ho účastnilo malé množství lidí. Rozhovor proběhl v Hradci Králové.

Informátor č. 8

Informátorem číslo osm byl muž ve středním věku. Říkal, že vyrůstal v křesťanské rodině, sám se ke křesťanství aktivně hlásil, aktuálně je jeho víra prý otázkou pro něho samotného. S charitou spolupracoval jako dobrovolník v charitním šatníku, nyní spolupracuje s organizací Člověk v tísni. K zapojení do projektu Adopce na dálku[®] se inspiroval od svého bratra, který je také dárce, během svých studií mu pomáhal s psaním

dopisů v angličtině. Sám je dárcem šest let, nepamatuje si, kolik dětí celkem za tu dobu sponzoroval, ale ví, že to není stále to první. Za svou dobu sponzorství napsal pouze jeden dopis, do kterého přiložil i dárek, nicméně ho dopisování neláká. Nesleduje webové stránky charity, zpravodaj pročítá pouze zběžně a na svém facebookovém profilu naráží na příspěvky od projektu náhodou. Rozhovor proběhl v Hradci Králové.

Informátorka č. 9

Informátorem číslo devět byla mladá vdaná žena a hlásila se ke křesťanské víře, žije v nukleární rodině. O projektech Adopce na dálku[®] se dozvěděla z letáčku, když navštěvovala charitu v místě jejího bydliště. Dárkyní je aktuálně osm let a po celou dobu adopce sponzoruje stále jedno dítě. Dopis posílala pouze jednou, ale dárečky posílá skoro každý rok. Nesleduje webové stránky charity ani facebookový profil projektu, zpravodaj pročítá velmi ráda a aktivně, tak se také dozvěděla o doprovodných projektech. Rozhovor probíhal přes videohovor, jelikož osobní setkání bylo kvůli vzdálenosti bydliště nerealizovatelné.

Informátorka č. 10

Informátorem číslo deset byla vdaná žena ve středním věku a hlásila se ke křesťanské víře, žije v nukleární rodině. Rozhovor proběhl v Pardubicích. K projektu se dostala pomocí výzvy v médiích, kde mluvili obecně o projektech Adopce na dálku[®], ale s pardubickou charitou spolupracuje jako dobrovolnice již déle. Aktuálně je dárkyní deset let, za tu dobu prý sponzorovala spoustu dětí, aktuálně má dvě. Dopisy dětem napíše zřídka. Doprovodné projekty nezná, webové stránky nesleduje. Účastnila se setkání dárců.

Výběr dárců byl zcela náhodný, někteří se o rozhovor přihlásili sami, jiné informátory oslovili zaměstnanci a k dalším jsem se dopátrala sama. Přes to lze shledat několik většinových společných prvků, které dárcy spojují. Jedním z nich je křesťanská víra.

Dále si můžeme povšimnout, že většina dárců působila nebo stále působí jako dobrovolníci v Charitě Česká republika. V rámci poměru pohlaví více převažují ženy, to odpovídá i výsledkům z výzkumu *ČR, Polsko, Maďarsko: Veřejnost a charita*, jenž byl proveden v roce 2009 CVVM¹⁵, Sociologickým ústavem AV ČR, v.v.i. V jednom z výsledků bylo prokázáno, „[...] že ženy se poněkud častěji zapojují do charitativních aktivit prostřednictvím finančních nebo věcných darů, muži naopak [...] deklarují své zapojení formou neplacené dobrovolnické práce“ (Červenka 2009: 2). Další, z mého pohledu důležitý závěr ze zmíněného výzkumu byl, že „[...] finanční dary rovněž výrazně častěji poskytují lidé s maturitním či vysokoškolským vzděláním, případně dotázaní s dobrou životní úrovní“ (Červenka 2009: 2). Ač jsem se u svých respondentů nezaměřila na to, jakého dosáhli vzdělání, z rozhovorů bylo evidentní, že nikdo z nich není nezaměstnaný. Nejčastější termíny rozhovorů byly během pracovní polední pauzy anebo bezprostředně po pracovní době. K myšlence o tom, že všichni informanti žijí ve finančně komfortním prostředí, přidává i fakt, že jsou schopni ročně vyhradit 6 500 Kč¹⁶ na jiné než osobní účely.

4.4 „Adopce“ konkrétního dítěte

Děti, které se do projektu zapojí, jsou vybírány pracovníky zmíněných indických institucí, kteří mají, alespoň dle slov koordinátorky projektu, přehled o životních poměrech místních lidí. Hlavními kritérii pro zapojení dítěte do projektu jsou chudoba, osiření či onemocnění živatele rodiny. Do projektu Adopce na dálku[®] jsou děti zapojovány pomocí karet, které vyplňují pracovníci partnerské charity. Tyto karty se poté posílají do DCH HK, kde se založí do šanonu, kde jsou děti volné k adopci. Karty se musí uploadovat vždy po roce a půl. Proto, aby dítě mohlo být do projektu zapojeno, je zapotřebí souhlasu biologických rodičů dítěte. Čím déle projekt funguje, tím více je vidět posun v zájmu o program. Koordinátorka projektu

¹⁵ Oficiální zkratka pro Centrum pro výzkum veřejného mínění.

¹⁶ Částka na pokrytí výdajů dětí zapojených do projektu.

mi sdělila, že v Belgaum je již i poradník dětí, které mají zájem o to, být do projektu zapojeni. Je v tom znatelný rozdíl oproti minulosti, kdy biologičtí rodiče museli být přemlouváni k tomu, aby si nechali pomoci. Sami neměli možnost se vzdělávat, a proto nebyli, a někteří stále nejsou, si vědomi toho, jak důležitá možnost je to pro jejich děti. Dále se rozpovídala o nízké gramotnosti skutečných rodičů dětí. *„To je druhá věc, trošku úsměvná, protože ty rodiče to podepisují s důvěrou, s tím, že vlastně, že ne všichni tomu rozumí a potřebují pomoci. Oni nemají jiné východisko, než to vlastně podepsat, protože my jinak pro ně nemůžeme nic udělat. Takže jim se vlastně vysvětlí¹⁷, o co se jedná, protože oni, kdyby si přečetli ten papír, tak oni nebudou rozumět ani slovu. Je to na dobu, dokud dítě nedosáhne 15 let, kdy to pak musí podepsat samo.¹⁸“*

Lidé, kteří se rozhodnou stát dárci, to mohou udělat dvěma způsoby. Jedním z nich je možnost navštívit webové stránky DCH HK, kde je k dispozici databáze dětí¹⁹. V této databázi si mohou vybrat jedno nebo více dětí, po výběru musí vyplnit dotazník s osobními údaji a odeslat žádost. Databáze je vytvořená z karet dětí, v kartě jsou zapsány základní údaje, jako jsou jméno a věk dítěte, zda je, či není sirotek, měsíční příjmy a početnost rodiny, zdravotní stav rodičů a sourozenců apod.²⁰. Poté nadchází čekací lhůta, maximálně čtrnácti dní, ve které dárci obdrží podklady nezbytné pro podporu dítěte. Na webu charity nejsou všechny děti, které jsou aktuálně k adopci. *„Na internetu nemáme všechny, protože tam dáváme ty přednostně, kteří třeba nejdéle čekají na dárci, co ztratili dárci, aby se nepřerušila podpora nebo máme tam případy třeba dětí, kteří jsou sirotci a potřebují podporu akutně. Hlavně se tam dávají ty nejdéle čekající děti, protože my těch karet máme 150 i 200, a kdybychom tam dali všechno, tak vlastně nám ty děti, co dlouho čekají, tak by*

¹⁷ Myšleno – „[...]“ biologickým rodičům dětí se vysvětlí, [...]“.

¹⁸ Koordinátorka projektu.

¹⁹ Webová stránka, na kterou je v textu odkazováno: <http://adopce.dchhk.cz/> [10. 2. 2019].

²⁰ V příloze 7 a 8 naleznete ukázkou, jak karta dítěte vypadá a jaké informace v ní dárci mohou nalézt.

*mohly čekat ještě déle.*²¹“ Když dítě ztratí dárce a je v rozjetém školním roce, hradecká charita mu dofinancuje na své náklady zbývající rok. Další možnost, jak začít s podporou dítěte, je dostavit se osobně do DCH HK na oddělení projektu, kde mu s celým postupem a výběrem dítěte pomohou zaměstnanci.

Částka, platící se na podporu jednoho dítěte, je 6 500 Kč na rok. Koordinátorka projektu se k tomu vyjádřila takto: *„Někteří stálí dárce, kteří ještě podporují, tak jsme měli minimální částku 5 000, ale bohužel v dnešní době už je to nedostačující výše příspěvku. Nicméně nekončíme, ty podpory probíhají dál, ale u nových dárců žádáme už těch 6 500 s tím, že u těch ostatních se snažíme dofinancovat zbývající částku z jednorázových darů.*²²“ Na začátku „adopce“ je platbu potřeba zaslat neprodleně, nadcházející financování lze uzpůsobit dle potřeb dárce, například rozložit částku na několik splátek. Za to, že platba je použita pro potřeby konkrétního dítěte, dávají záruku indiční partneři. Každému dítěti je samostatně vedeno vyúčtování, které je předkládáno DCH HK jako důkazní materiál o využití finančních prostředků. Pokud zbydou nějaké finance zaslané dítěti, jsou použity nadcházející školní rok. Někdy se stane, že dárce zašle platbu a dítě mezi tím dostuduje. V takovém případě se dárce může rozhodnout, zda peníze nechá dítěti, či začne podporovat další dítě, nebo jestli chce finanční obnos vrátit. Koordinátorka projektu si vzpomínala na jednu z takových situací, kdy dívka dostudovala a na cestě byla platba od dárců, ti se rozhodli to dívce nechat jako věno.

Částka zaslaná od dárců by měla pokrýt výdaje spojené se školným, školními pomůckami, včetně uniformy a aktovky do školy, v případě potřeby i prostředky na dojíždění, stravu, prázdninový tábor, táborový dárek a vánoční dárek. Každý dárce by měl být obeznámen, a z mého spektra informátorů tomu tak i bylo, že až dvanáct procent ze

²¹ Koordinátorka projektu.

²² Koordinátorka projektu.

zaslaného příspěvku může DCH HK použít na provoz projektu (Diecézní katolická charita 2019d).

4.5 Ukončení podpory

Dárci mají právo ukončit podporu kdykoliv bez udání důvodů. Ze strany DCH HK dochází k ukončení pouze v případě, že dárci nezaplátí požadovaný příspěvek. O tom, jak dojde k tomu, že se podpora ukončí ze strany indických partnerů, jsem se dozvěděla od koordinátorky projektu. Adopce je zrušena v různých případech. Například proto, že dítě nechodí do školy, jelikož onemocnělo. Než se uzdraví, je adopce přerušena, a potom se buď dítě může do programu znovu zapojit, nebo získá podporu někde jinde, anebo jeho rodiče seženou zaměstnání a rodina má vyšší příjmy, tudíž už nesplňují základní požadavek pro opětovné zapojení do projektu. Dalším důvodem může být to, že děti porušily nějaké pravidlo. „[...] rodiče dítě neposílají do školy a dávají ho někde pracovat, nebo dítě chodí za školu a není napravitelné. I takové případy tam jsou, i když vědí, jak je vzdělání pro ně důležité, tak jsou stejní lumpíci jako u nás, že chodí za školu nebo kouří. Když dítě poruší školní řád, tak jde na hodinu ze školy. Je to tam tvrdý, to není jako u nás, že dostane dvojku či trojku z chování, ne, tam má utrum.“²³

4.6 Výběr dítěte

V rámci rozhovoru s dárci bylo jedno ze zásadních témat to, jak si vybírali děti, které se rozhodli podporovat. Čtyři z informátorů si je nechali vybrat zaměstnanci projektu, a všichni pro to měli podobné odůvodnění, nedokáží vybrat pouze jedno nebo dvě děti, kterým nabídnou pomoc, když další velké množství dětí zůstane „bezprizorních“. Jedna z informátorek vzpomínala na konverzaci s koordinátorkou projektu o tom, že chtějí začít podporovat dítě. „Já jsem jí řekla, že teda mám zájem, po poradě s manželem ještě. A ona

²³ Koordinátorka projektu.

mě odkázala na stránky na katalog dětí. A já jsem říkala, že prostě na to já nemám, abych si ukázala, který dítě to bude. „Já to neudělám, to po mně nechtějte. Takže mi vybrali oni.“²⁴

Další skupinka informátorů si pro svůj výběr zadala jako hlavní kritérium největší potřebu. Informátorka č. 1 se soustředila na počet lidí v domácnosti v poměru s hodnotou měsíčního příjmu celé domácnosti a také se zaměřila na děti, které mají jenom jednoho z rodičů.

„Vybírala jsem ty, který to podle mě pocitově nejvíc potřebujou. Mohla jsem to zvážit jedine jako matka, jako živitel rodiny, existenčně.“²⁵ Dalším hlavním kritériem pro výběr bylo u dvou dárců pohlaví.

„Já, protože se mně v té době narodila holčička, tak jsem chtěla kluka. A víte co, já si říkám, že u kluků je to vzdělání přece jenom důležitější. Je to smutný, ale ty chlapi jsou živitelé rodiny.“²⁶

„Nějak jsem vybíral napůl tak jako pragmaticky, kdo to víc potřebuje, takže nějaká holka a nějakou, co už měla víc do konce studia, aby jí to pomohlo se pohnout. Fotkou se člověk ale orientuje základně.“²⁷

Z rozhovorů s informátory jsem zjistila, že primárně vybírali podle pocitového kritéria, kdo to nejvíce potřebuje, ale každý měl pro vyhodnocení jiné měřítko. Další záležitosti, jako jsou věk, barva očí či celkový vzhled často působili na dárce až jako sekundární faktory.

4.7 Doprovozné projekty

Již v předchozí kapitole jsem se zmiňovala o tom, že udržitelným rozvojem se stanou pouze ty pokusy o rozvoj, které jsou pojímány komplexně. Nelze dětem zajistit vzdělání, aniž by měly dostupný přístup ke školskému zařízení. Problém by neřešilo ani to, kdyby děti, které se do projektu zapojí, onemocněly a zemřely na nemoc, pro nás Evropany celkem banální, jako je chřipka. A právě pro tyto záležitosti byly zřízeny k projektu Adopce na dálku[®] různé doprovodné projekty. Celkem má projekt na kontě sedm dokončených projektů, dva aktuálně

²⁴ Informátorka č. 2.

²⁵ Informátorka č. 1.

²⁶ Informátorka č. 9.

²⁷ Informátor č. 8.

a dlouhodobě trvající a další dva právě probíhající. Doprovodné projekty byly samozřejmě součástí mého výzkumu, nicméně moji informátoři dárci o ně neprojeví žádný velký zájem. Zajímalo mě, odkud nápady na realizaci nových plánů vycházejí. „[...] tyto projekty obvykle vyplynou ze vzájemné návštěvy s Indy, kdy oni vysvětlí své potřeby a vize a vedení DCH HK se rozhodne, na co mají finanční kapacitu k realizaci.“²⁸

Jedním z doprovodných projektů, který dle mého názoru patří k těm zajímavějším, jelikož má úzkou souvislost se samotným projektem, je vystavění internátní školy v Mansapuru. S tím souvisí i další projekt, a to nákup školního autobusu v Mansapuru, konec realizace obou projektů proběhl v roce 2016. Autobusy se pořizovaly pro děti, které bydlí na odlehlých místech a nemohly by kvůli tomu chodit do školy. Peníze se v rámci projektu vybíraly nejen na nákup autobusu, ale i na plat pro řidiče, pomocníka řidiče a na zaplacení případných oprav, kdyby se autobus porouchal. „[...] ten pomocník řidiče, když děti nastoupí do autobusu, tak ono to vypadá jak hrozno, není to tak, že by bylo každé dítě na svém místě, ale on je úplně narvaný ten autobus a řidič, jak je u volantů, tak nemá šanci vylézt z toho autobusu. A ten pomocník řidiče nastupuje úplně poslední a u školy nebo u domu vypreparuje z toho autobusu konkrétní děti, aby nemusely vysedat všechny děti z autobusu. Anebo naopak je tam zase tak usazuje, aby jich tam vlezlo co nejvíc.“ „Ten pomocník toho řidiče je i něco jako dozor nad dětma. Takže je tam fakt opravdu potřeba, je to taková perlička, protože jsme si říkali, jestli je to fakt jako nutný, jestli nás nenatahujou.“²⁹ Někdy se prý na místě tohoto pomocníka objeví i samotní učitelé. Koordinátorka zmiňuje, že je prioritou shánět nové dárce pro děti, nikoliv pro doprovodné projekty.

Další doprovodné projekty, které se snaží pečovat o celé rodiny, ne pouze o to vyvolené dítě, realizují indičtí partneři. „[...] pravidelně se rodiny setkávají se zaměstnanci

²⁸ Koordinátorka projektu.

²⁹ Koordinátorka projektu.

prátelské charity, jsou pro ně připraveny přednášky o zdravotní péči, prevenci, a dokonce se zabývají i sociálními záležitostmi, jako například tím, že vdovy si mohou zažádat o vdovský důchod. “ Problém je, že ty lidi nemají peníze na to, aby zajeli někam do okresního města. Tak zase ti partneři jim pomáhají zaplatit ty poplatky, kolky a já nevím, co všechno a oni, když zase začnou dostávat peníze, tak jim vrátí ty peníze, které do toho byly vloženy a zase se pomáhá dalším. A na podobném principu fungují i různé komunity, [...] například vdovy [...] jsou vylučovány ze společnosti. Společně se tak učí ekonomickému myšlení. Lidé z charity fungují podobně jako sociální pracovníci u nás. “

Informace o probíhajících i dokončených projektech můžeme nalézt na webových stránkách DCH HK, ve zpravodaji bývají pravidelně publikovány podrobnější informace o jednotlivém doprovodném projektu, o způsobu jeho financování a průběhu jeho realizace³⁰. Velká část financí je pro projekt a pro doprovodné projekty získávána díky Tříkrálové sbírce, kterou charita každoročně pořádá.

4.8 Tříkrálová sbírka

Pořádání sbírek je jedna z forem neadresného „*individuálního dárcovství*“ (Boukal a kol. 2013: 92). Pro tento typ veřejně prospěšné aktivity existuje v České republice právní ukotvení v zákoně „*o veřejných sbírkách č. 117/2001 Sb.*“ (Boukal a kol. 2013: 92). Sbírka může být realizována pouze právnickou osobou po písemném avízu náležitěmu úřadu daného kraje, který má na starost kontrolu sbírky, a to musí být podáno minimálně třicet dní před jejím zahájením. Cílem sbírky musí být seskupení financí (Boukal a kol. 2013: 92-93). Pro sbírku musí být vytvořen speciální bankovní účet, kam se vloží „*hrubý výtěžek sbírky*“, neplatí u ryze pokladničkových sbírek (Vít 2015: 111). „*[...] do 3 měsíců ode dne ukončení sbírky je právnická osoba povinna předložit příslušnému úřadu ke kontrole a schválení*

³⁰ Webová stránka, na kterou je v textu odkazováno. <https://adopce.hk.caritas.cz/> [10. 2. 2019].

celkové vyúčtování sbírky“, jako důkaz, že sesbírané peníze byly použity na účel sbírky (Vít 2015: 111).

Tříkrálová sbírka je největší celorepubliková sbírka a pořádá ji Charita České republiky. Je pořádána v lednu, nejaktivnější činnost koledníků lze zaznamenávat 6. ledna, na svátek Tří králů. *„Koledníci Charity vybírají finanční příspěvky do úředně zapečetěné kasičky opatřené charitním logem a obdarovávají dárce drobnou pozorností – cukříky a kalendářiky. Vedoucí skupinky je vybaven průkazem koledníka“* (Diecézní katolická charita Hradec Králové 2019e). Pro tuto sbírku je symbolické, že koledníci mají masky tří králů, o kterých panuje legenda, Kašpara, Melichara a Baltazara. Každá charita adresná pod Charitu České republiky pořádá v rámci této sbírky sbírku pro své vlastní účely. Jednotlivé charity bývají organizovány spádovou charitou pro určitou oblast, ty dávají sbírkám jednotnou formu. *„Z darovaných peněz [...] zůstává 65 % místní Charitě, 15 % využije na své projekty diecézní Charita, 10 % pomůže potřebným v zahraničí, 5 % jde na celostátní projekty a zákonných 5 % na režii sbírky“* (Diecézní katolická charita Hradec Králové 2019f).

Na sbírku lze přispět, kromě vhození finančního obnosu do pokladničky, také za pomoci DMS nebo zasláním platby přímo na účet (darujspravne.cz 2019). SMS od dárců neboli DMS *„je společným projektem občanského sdružení Fórum dárců a Asociace provozovatelů mobilních sítí“* (Boukal a kol. 2013: 105). Česká republika byla první zemí, kde tato služba začala fungovat. Od roku 2006 stojí dárcovská DMS třicet Kč, z toho dvacet sedm Kč jde přímo dané organizaci. Kromě toho, že tento způsob podpory přináší dárci velký bonus ve své jednoduchosti, také poskytuje jistou záruku hodnověrnosti sbírky, na kterou přispívá. Proto, aby nezisková organizace mohla být do tohoto programu zapojena, je zapotřebí, aby se registrovala *„[...] u Fóra dárců [...]“* a *„[...] žádost o registraci pak posuzuje sedmičlenná rada [...]“* (Boukal a kol. 2013: 105).

Na stránkách DCH HK lze dohledat konkrétní záměry každé jednotlivé spádové charity, na které byly použity finanční prostředky vytěžené ze sbírky³¹. Na projekt Adopce na dálku[®] bylo v roce 2019 použito více než 131 000 Kč. Podrobněji byly peníze využity na „[...] kurzy pro nevyučené a nezaměstnané mladé lidi a dětské večerní vzdělávání v oblasti Bangalore, podporu nemajetných školáků a vysokoškolských studentů v oblasti Belgaum“ (Diecézní katolická charita Hradec Králové 2019f).

4.9 Vzdělání

Hlavním účelem projektu Adopce na dálku je sehnat finanční obnos peněz, který vyvoleným dětem pokryje výdaje na vzdělání. Toho by za aktuálních životních podmínek nemohly dosáhnout z několika důvodů, ale jako hlavní příčinu lze označit chudobu.

Je s tím spojeno zejména rodinné sociální zázemí dítěte, to děti buď nemají vůbec, jelikož osiřely nebo ho mají velmi slabé. V Indii se dodnes zachoval typ tradiční široké rodiny, na rozdíl od typu nukleárních rodin, které jsou dnes charakteristické pro moderní společnosti. Klasická indická rodina bývá často mnohočlenná, skládá se z rodičů, jejich dětí a ti často žijí společně s prarodiči, strýčky a tetičkami. Živitel rodiny bývá zpravidla muž, žena se stará o děti, „[...] protože pokud jde žena pracovat, tak má mnohem menší výdělek než ten muž a má menší možnost získat dobrou práci. To i proto, že většinou ta generace nemá ještě vzdělání. Každý nemocný člověk snižuje rozpočet rodiny [...]“³². Na muže je v tomto ohledu vynaložen nátlak, když je zdravý, a přesto nedokáže svou rodinu uživit, stává se, že ho postihne syndrom vyhoření a stane se z něho alkoholik. O to hůře na tom pak rodina je, protože peníze, které žena vydělá drobnými pracemi, bývají utráceny za alkohol. Jak už jsem zmínila výše, do projektu jsou zapojeny děti, které žijí v chudobě, ta se v rámci projektu

³¹ Webové stránky, na které je v textu odkazováno: <https://hk.caritas.cz/trikralova-sbirka/zamery-sbirky/> [11. 2. 2019].

³² Koordinátorka projektu.

definuje jako „[...] měsíční příjem maximálně 15 000 rupií, což je ekonomicky pro představu, jako kdyby tady měla rodina 15 000 Kč na měsíc a museli z toho všechno zaplatit – nájem, bydlení, jídlo [...]“³³. Dle Escobara je chudoba produkována několika souběžně působícími faktory, jenž působí jako nekonečný kruh, konkrétně se jedná o nedostatek potravin, nedostatek zdravotní péče, která způsobuje špatný zdravotní stav chudých lidí, nedostatek pracovních pozic, které vedou k nedostatku financí, což potom opět vede k nedostatku jídla (Escobar 1995: 76).

Jedním z velkých autorů, známých sociologů a antropologů, kteří se zabývali vzděláním a jeho vlivem na stratifikaci společnosti, je Bourdieu, tématu se věnoval společně s Passeronem. Alan v díle *Společnost, vzdělání, jedinec* navazuje na Bourdieuovu teorii o vzdělání, aplikuje ji v kontextu sociálního zařazování do společnosti. Dle něho kultura společnosti pramení z výchovy našich rodičů, a tudíž i našeho původu. Alan vychází z toho, že „[...] děti ze středních a vyšších vrstev mají větší úspěchy ve škole než ostatní [...]“, jelikož „[...] jejich prostředí je shodné s kulturou školy a učitelů [...]“ (Alan 1974: 97 in Dopita 2007: 41). Školské zařízení pouze utvrzuje a opravňuje „[...] výsadní postavení [...]“ „[...] vládnoucí [...]“ vrstvě, protože „[...] umožňuje reprodukci sociální struktury [...]“ (Dopita 2007: 41). Na Bourdieuho navazuje s podobnou myšlenkou i Rabušicová, která „[...] upozorňuje na vliv kulturních a sociálních zdrojů rodiny [...]“, jimiž rozumí finanční možnosti, „[...] vzdělání rodičů [...]“ či jejich distingovanost (Dopita 2007: 41). Dále pracuje s pojmem kulturního kapitálu, jenž rozšířil Bourdieu, definuje ho jako „[...] dovednost, která plyne z kulturní kvality prostředí, v němž člověk vyrůstá. Je to um, který si člověk v rodinném prostředí osvojil, jsou to znalosti, které zde získal [...]“ (Katrňák 2004: 41). Dle Rabušicové „[...] dětem z dominantní třídy poskytují zvyky získané v rodině takový ‚kulturní kapitál‘, který mohou [...] transformovat ve školní a [...] zaměstnaneckou

³³ Koordinátorka projektu.

úspěšnost“ (Rabušicová 1991: 22 in Dopita 2007: 42). Děti, jež získají kulturní kapitál v rámci výchovy od rodičů, budou ve školním prostředí působit jako talentovanější a „[...] ty [...] z ovládané společenské třídy [...] musí [...] vynaložit mnohem větší úsilí [...]“ pro dosažení „[...] alespoň stejných výsledků [...]“ (Dopita 2007: 42). Pro shrnutí, Alan i Rabušicová zastávají názor, že vzdělání pozitivně ovlivňuje život pouze dětem z vyšších společenských vrstev a u těch ostatních je v podstatě bezvýznamné. Dopita Rabušicové vytýká, že nebere v potaz další faktory, které ovlivňují výslednou kvalitu života, a to například ekonomický, sociální či symbolický kapitál, který děti také získávají v rámci sociálního zázemí v dětství, ale během dospívání ho přetransformávají, a jež může také ovlivnit jejich předpoklady pro získání vzdělání a zaměstnání. (Dopita 2007: 5–42).

Výše zmíněnou sociální stratifikaci, tudíž rozdělení společnosti na základě původu, Katrňák připisuje k charakteristice tradičních společností (Katrňák 2004: 19). V rámci tradičních společností je Indie typická kastovním systémem. „[...] kasta je endogamní sociální skupina, jejímž příslušníkem se člověk stává narozením a v rámci níž platí určitá pravidla rituální čistoty“ (Pecharová 2013: 11). Pro jednotlivé kasty bývají typická určitá povolání, každá z nich zaujímá různé místo v žebříčku sociální hierarchie. Stát se příslušníkem jiné a vyšší kasty je náročné (Pecharová 2013: 12). Ať už se setkáme s názorem, že stratifikace společnosti dle kastovního systému není pouze politika, ale i styl života, každopádně nabourává představu rovnoprávné demokratické moderní společnosti, o kterou se právě v Indii usiluje také, 26. 1. 1950 „[...] vstoupila v platnost [...] nová ústava [...]“ inspirovaná „[...] mimo jiné Všeobecnou deklarací lidských práv, která byla Valným shromážděním OSN schválena v prosinci roku 1948“ (Pecharová 2013: 35–36).

4.9.1 Školní systém v Indii

Než děti nastoupí na základní školu, mají povinnost absolvovat dvouletou předškolní přípravu, která je, jak zmiňuje koordinátorka projektu, důležitá. „Rok před nástupem do

*školy už sedí na lavičkách ve školce, pokud je mají, když ne, tak na zemi, mají už tabulky a už se učí písmenka, psát, sčítat, odčítat. Musí umět latinku, a to svoje písmo.*³⁴“ Před nástupem do školy musí děti projít přijímačkami a posouzením u psychologa. Na základní škole je deset tříd, na konci každého ročníku dělají závěrečný test, kterým musí projít, aby postoupily do dalšího. V páté třídě dělají postupující test za celý nižší stupeň základní školy a na konci desáté třídy dělají opět postupové zkoušky z předcházejícího studia. Po dovršení dalších dvou nebo tří ročníků záleží na zvoleném oboru, mají ukončené středoškolské vzdělání, ve kterém získají znalost anglického jazyka a předpoklady pro studium na univerzitě. Dárci projektu *Adopce na dálku*[®] mohou sponzorovat dětem vzdělání až do završení dvanácté či třinácté třídy, přičemž zhruba od osmého ročníku se náklady zvyšují. Pokud se dárci sám nerozhodne finančně zvýšit svůj dar, studium je dofinancováno z jiných zdrojů indických partnerů (Diecézní katolická charita 2019g). *„Pokud student bude mít zájem o studium a dostane se na vysokou školu, je možné dál pokračovat v jeho podpoře. V tomto případě ale může dojít ke změně formy podpory, což je závislé na několika faktorech*³⁵, například na výši školného či rodinné situaci.

Můžeme si klást otázku, zda vzdělání je lék na chudobu, tudíž na diskriminaci a marginalizaci.

Ryška uvádí příklad ze svého výzkumu z křesťanské humanitární organizace New Life. Donorům byla předhazována potřeba *„[...] zachránit sirotky nebo děti před proradnými rodiči, kteří je prodají, aby měli na svoji dávku.“* Rodiče žijí v *„[...] domnění, že [...]“* zapojením do projektu *„[...] jejich dítě získalo šanci na lepší vzdělání“* (Kettnerová 2010). Otázkou ale zůstává, *„[...] zda dokáže vzdělání zajistit [...] lepší životy [...] a [...] lepší práci [...]“* (Kettnerová 2010). Na to Ryška nachází odpověď u dalších autorů, jako jsou

³⁴ Koordinátorka projektu.

³⁵ Koordinátorka projektu.

Wills, Ogby, Passeron nebo Bourdieu, a to takovou, „[...] že vzdělání tuto schopnost obvykle nemá“ (Kettnerová 2010). Obdobného názoru jsou i Alan a Rabušicová, kteří vzdělávací instituce považují za místo, kde se sociální nerovnost pouze reprodukuje, lidé během svého vzdělání nemění svůj sociální status (Dopita 2007: 40–43). O případu, kdy projekty s podporou vzdělání byly kontraproduktivní, se zmínila i jedna z mých informátorek. Setkala se s tím, že děti, které dostaly šanci se do nejmenovaného projektu zapojit, byly vyloučeny z kolektivu dětí, se kterými bydlely v jedné vesnici, staly se tím pro ostatní nevěrohodné a dostaly nálepkou jako protekční³⁶. Ovšem zaměstnanci projektu DCH HK zastávají postoj, že v rámci projektu Adopce na dálku[®] nedochází k diskriminaci dětí v rámci jejich sociokulturní skupiny a nedochází ani k tomu, že když děti vystudují, tak opouštějí své komunity. „[...] slumy, to jsou prostě takový ty komunity, co mají ty domečky, co jsou postavený ze všeho možnýho a tam mezi nima bydlí i právníci, doktoři, a to není, protože by v tom byli jenom nevzdělaní lidi, to je, protože ty lidi z tý komunity pocházej a maj tam pocit bezpečí. Oni, kdyby se odstěhovali do města, tak ztratí svoje zázemí a rodinu. Ty lidi si tam těch vystudovaných váží, berou je jako vůdce. A ten člověk, když má majetek, tak oni ho jako neokradou, naopak si ho hlídají. Takhle fungujou slumy i vesnice.³⁷“

Shrneme základní myšlenky předchozích odstavců, Katrňák je názoru, že sociální stratifikace je typická pro tradiční společnosti, Ryška je kritický zejména kvůli netransparentnosti a nekomplexnosti projektu, Alan je ke vzdělání skeptický kvůli kontroverznosti rodinného prostředí s prostředím školy a Rabušicová řeší problematiku statusu rodičů v rámci společnosti. Můžeme se zkusit zamyslet, proč by právě projekt Adopce na dálku[®] měl být účinný. V Indii jsou snahy o transformaci tradiční společnosti v moderní, minimálně z politického hlediska. Projekt Adopce na dálku[®] se snaží být

³⁶ Informátorka č. 10.

³⁷ Koordinátorka projektu.

transparentní vůči dárčům i širšímu okolí, jelikož publikuje veškerou svou činnost na webových stránkách a ve svých zpravodajích. Dárci mají možnost se i vydat za svým dítětem do Indie po dohodě s indickými partnery, tudíž mají možnost se na vlastní oči přesvědčit o situaci svého adoptovaného dítěte. Díky doprovodným projektům jsou snahy řešit problémy komplexně. V odstavci o doprovodných projektech jsem se zmiňovala, že byla vystavěna škola. Tato škola je vyhrazena výlučně pro děti z projektu, tudíž všichni studující pocházejí z podobného sociálního zázemí. Jejich učitelé jsou srozuměni se záměrem, pro který byla škola vystavěna. O zlepšení životních podmínek rodiny se starají indiští partneři za pomoci svých doprovodných projektů. Samozřejmě záleží, jaká kvalita vzdělání se dětem v rámci školy dostává, jak kvalifikovaní jsou učitelé, co je učí, jak velká je úspěšnost dětí vystudovaných v rámci projektu. Ale to už jsou záležitosti pro další výzkumné badatele. Nicméně bych tento odstavec chtěla ukončit tím, že kritické připomínky ke vzdělání od výše zmíněných autorů nejsou pro tento projekt zcela relevantní.

4.10 Kontakt dárce a dítěte

Dárci a děti spolu mohou být v kontaktu prostřednictvím dopisů. Pro dárce existují pokyny, které vypracovali zaměstnanci projektu na základě svých zkušeností, nejedná se o striktní předpisy, spíše to jsou určitá doporučení, jak správně přistupovat k systému dopisování a obdarovávání dítěte. Obsahují rady, jak postupovat při psaní prvního dopisu a také upozorňují na různá úskalí, kterým by se dárce měli vyhnout. Velký zřetel je kladen na to, aby mezi dítětem a dárce nevzniklo velké osobní citové pouto, dárce musí mít na paměti, že jsou pouze sponzoři, kteří investují do předem určené záležitosti bez možnosti tuto záležitost nějak zásadně ovlivnit. Přispívají na vzdělání, ale nemají právo vybrat školu, kterou bude dítě navštěvovat, nejsou povoláni k tomu, aby na dítě aplikovali svou výchovu a neměli by ho tedy nijak zásadně ovlivňovat. Nejspíš právě proto je apelováno na dárce, aby v dopisech nezvali děti na návštěvu do České republiky a ani by neměli děti motivovat

ke studiu příslibem jakéhokoliv materiálního daru (Diecézní katolická charita Hradec Králové 2019c). Jedním z důvodů zdůraznění těchto pokynů je také ochrana samotných dárců. „*V mnoha případech dárci nejsou bohatí, ale u indických dětí a jejich blízkých mohou dárky vytvářet dojem bohatých lidí z Evropy, kteří kdykoliv pomohou*“, dítě by tedy mohlo při navázání intimnějšího vztahu dojít k dojmu, že by se u svých adoptivních rodičů mělo lépe (Diecézní katolická charita Hradec Králové 2019c). Určité zachování oboustranné anonymity je záležitost, které si cení i někteří dárci. „*Já jsem si to představila, jakože oboustranný zachování určité anonymity pod záštitou toho programu, protože třeba jsem si i představila případ, to dítě nedej bože se mu něco stane, nebo se rozhodne, že prostě uteče a docestuje opravdu až do té Evropy a pak mi tady bude ťukat za dveřma a bude z toho obrovské problém. Umím si představit spoustu variant, který se z toho dokážou vyklubat.*“³⁸

Dárce posílá dopisy a balíčky sám na vlastní náklady, je pouze na něm, kolik dopisů a balíčků dítěti za rok pošle. V pokynech se upozorňuje, že posílat hodnotné dary je nevhodné. „*Do dopisů nikdy nevkládat bankovky ani šperky nebo jiné cennosti. Děti by se kvůli šperkům nebo cenným věcem mohly stát objektem trestného činu a dostat se i do ohrožení života. Kromě toho jsou balíčky v rozvojových zemích na poště otevírány, a proto nikdo nezaručí, že se k dítěti dostanou*“ (Diecézní katolická charita Hradec Králové 2019c). O posílání dárku jsem mluvila i s koordinátorkou projektu: „*Ani oblečení se nevyplatí posílat, protože jednak ty děti jsou drobnější než ty naše a člověk se nemusí trefit do velikosti a když pošle značkový, tak to je, jako kdyby poslal zlatý přívěsek. Ty děti namísto dostanou od koordinátorů, co potřebují.*“³⁹ Vzpomněla si také na jeden ze vzácnějších případů, kdy se dárci rozhodli poslat bicykl a na základě spolupráce se zaměstnanci DCH HK a indických partnerů se to povedlo realizovat. Dárek byl poslán na konkrétní jméno koordinátora, který

³⁸ Informátorka č. 1.

³⁹ Koordinátorka projektu.

to dítěti jménem dárce předal. „*Třeba to kolo zůstalo jakoby u dítěte, které mělo nejtěžší se dostat do školy a pak to zůstalo ve škole a střídaly si ho.*“⁴⁰

Dopisy od dětí chodí dárčům dvakrát ročně hromadnou poštou na adresu DCH HK. Každý dopis je označen jménem a kódem dítěte, to se potom kontroluje, zda to souhlasí s kódem a jménem dárce, kterému bude dopis předán. První várka dopisů chodí na přelomu ledna a února, společně s dopisem dárce obdrží potvrzení o daru a informační dopis o novinách a činnostech projektu. Druhé dopisy chodí v letním období, spolu s nimi dostanou dárce i informace o školních výsledcích a novou fotku dítěte. Že tomu opravdu tak je, mi potvrdili i moji informátoři. „*[...] každý rok oni to updatují, přišla mi nová karta, kde sociální pracovnice vypracuje sumář, co se za ten rok změnilo a jak na tom aktuálně ta rodina a to dítě je, a známky za ten rok a aktuální fotku, to mi přišlo, a to je nezávislý na těch dopisech.*“⁴¹

S dárce jsem si povídala i o tématech, o kterých děti píší. „*Pišou o známkách, letním táboře, vánočním kempu, velikonoční mši, jak slaví Vánoce s rodinou.*“⁴²

Beránková se ve své práci zabývala tím, zda mezi dárce, pro něž ona používá termín sponzoři, a dětmi může vzniknout citová vazba. Jelikož její výzkum byl také prováděn pouze ze strany sponzorů, změnila formu otázky, zda ze strany sponzora vzniká citová vazba k dítěti. Upozorňuje, že výsledné odpovědi jsou zcela závislé na subjektivním vnímání jednotlivých sponzorů. Kritéria, která ovlivňovala odpovědi, dle Beránkové spočívala v délce doby sponzorování, v aktivním psaní dopisů či zájmu o dítě a v jazyce komunikace. Postoje ze strany dětí analyzovala na základě oslovení v jimi zasláných dopisech. Dochází k závěru, že sponzor obvykle očekává vznik citového pouta, proto dítěti posílá dárky a

⁴⁰ Koordinátorka projektu.

⁴¹ Informátorka č. 1.

⁴² Informátorka č. 1.

dopisy. Dle jejího úsudku může mezi sponzory a dětmi vzniknout přátelství, nicméně hodně závisí na chování sponzora. Ve své práci dodává, že výsledky, ke kterým došla, nejsou obecně aplikovatelné na všechny dárce, pouze na její výzkumnou skupinu (Beránková 2009: 41–48).

V rámci svého spektra respondentů vyhodnocuji, že pro vznik citové vazby mezi dárce a dětmi jsou šance minimální. Jediná dárkyně se zmínila, že ji její dítě oslovilo v dopise jménem, a to paradoxně informátorka č. 1, jenž má nejkratší dobu sponzorování a dopisy si s dětmi vyměnila pouze jednou. Nemohu popřít, že někteří dárce očekávají navázání nějakého vztahu, jelikož projevili jisté zklamání z formálního chování dětí. „*Oslovuje nás Dear Sponsors, to mě vždycky jakoby mrzí, byla bych radši, kdyby nás oslovovala jmény, já ji taky vždycky oslovuju jménem.*“⁴³ Nemožnost vzniku citového pouta shledávám i v tom, že dárce postupně docházejí k závěru, že dopis nemusí psát samotné děti, nebo že jim tyto dopisy někdo nadiktoval, jelikož jsou stále stejné a neformální. „*[...] tak je tady jedna věc, která mě teďka zarazila, máme toho druhého chlapce a už nám přišel dopis. A mě překvapilo, že, nebo přijde mi, že je psaný stejnou rukou jako ten první dopis. Tak jsem si říkala, jestli to fakt píše to dítě. Jestli to třeba nedělá někdo jiný, což jako, ne, že bych jim nevěřila, ale čekala bych dopis napsaný jiným písmem. To mi připadlo, že to psal někdo od nich.*“ Druhému chlapci je pouze osm let, takže jí myšlenka toho, že dopis psal koordinátor, přišla v pořádku, ale předchozí chlapec byl starší a už se jí to tolik nezdálo. V průběhu výzkumu jsem zjistila, že děti do určitého věku a s nízkou znalostí angličtiny samy dopisy opravdu nepíší. Nicméně neexistuje žádné pravidlo, od které třídy dopisy děti píší samy, bývá to velmi individuální.

Mauss se ve svém díle věnuje obdarování v archaických společnostech. Dary se předávaly vzájemně na základě jakési smlouvy ve formě „*[...] zdvořilosti, hostiny, [...]*“

⁴³ Respondentka č. 4.

tance [...], slavnosti, [...]“, další typ daru mohla být výměna žen a dětí, příslibení vojenské výpomoci nebo pořádání trhů (Mauss 1999: 13). K výměně statků docházelo mezi jednotlivými společenstvími zastoupenými právníckou osobou, nikoliv mezi jednotlivci. Oboustranná dobrovolnost svazku byla zdánlivá, jedna ze stran k tomu mohla být přinucena pod hrozbou trestu, například válečného útoku. Autor nazval tento způsob obdarování „[...] systémem totálních závazků“ (Mauss 1999: 13). Jedna forma totálního závazku je nazývána jako potlač, je specifická pro indiány Severozápadního pobřeží Ameriky. Význam tohoto slova je nejistý, nakonec je odvozen z činučtiny a znamená „,živit’, ,konzumovat’“ (Mauss 1999: 14). Potlač neboli „[...] totalitní závazek soutěživého typu [...]“⁴⁴, je založen na dvou prvcích, jedním je prvek cti a prestiže, který poukazuje na okázalost bohatství, další je potom prvek bezpodmínečné povinnosti dary opětovat, čímž si zajišťujeme přízeň druhé autority. K tomu se dále přidává další prvek, ten pramení z povinnosti dar přijmout (Mauss 1999: 12-24).

Myšlenky Mausse lze v určitém úhlu pohledu aplikovat na fungování projektu Adopce na dálku[®], ve smyslu, že dopis od dítěte je forma totálního závazku k dárci, je to opětování finančního daru. Je otázkou, pro koho je to totální závazek? Projekt Adopce na dálku[®] má povinnost dopis doručit, ale indičtí partneři jsou povinni dopis zajistit a odeslat do České republiky. Jak je zmíněno v předchozích odstavcích, stává se, že dárci žijí v domnění, že dítě dopis samo neformulovalo a někdy, že ho samo ani neopsalo, tudíž mu s tím nejspíš pomáhali zaměstnanci indické instituce. Projekt je tvořen na pomoc dětem a jejich rodinám, na druhou stranu, jsou děti samotné, myšleno hlavně ty studující základní školu, schopny si uvědomovat důležitost finanční podpory? Nejsou to právě indičtí partneři, kteří opětují dar ve formě snahy vyhovět přáním dárců, jelikož chtějí pomoci místním nevzdělaným a v chudobě žijícím rodinám? Jsou to právě pracovníci projektů ASHA Trust

⁴⁴ Samostatný stát v Polynésii.

a Bala Jeevan Jyothi, kteří dostávají možnost realizovat své altruistické myšlenky za podpory DCH HK a dárců. Tímto chci pouze poukázat na další faktor, který mě vede k názoru, že navázání citového pouta mezi dárcem a dítětem je za daných okolností velmi nepravděpodobné.

5 ANALÝZA VÝSLEDKŮ TERÉNNÍHO VÝZKUMU

V rámci svého výzkumu jsem se zabývala třemi výzkumnými otázkami. Proč si dárci zvolili právě tento druh dobročinné pomoci? Toto je první otázka, na kterou se pokusím odpovědět. V rámci toho mě napadla i otázka, co lidi vede k tomu, že chtějí pomáhat? Ryška odkazuje na Fassina, který pracuje s termínem morálního sentimentu, ten nás motivuje a vede k potřebě pomoci druhým (Ryška 2015: 216). Dle Baumana „[...] morálka není nic jiného než od narození podněcovaná manifestace lidskosti – nemá žádný „účel“ a rozhodně není vedena očekáváním zisku, pohodlí, slávy nebo vylepšení vlastního obrazu“ (Bauman 2013: 95). Dle Mausse se dnešní společnost nadále řídí dle tří prvků, konkrétně prvku cti a prestiže, prvku dary opětovat a prvku dary přijmout, jelikož „[...] značná část naší morálky i našeho života vůbec tkví stále v téže atmosféře daru, směsici závazku a dobrovolnosti“ (Mauss 1999: 133). Mé informátory – dárci, k zapojení do projektu vedlo několik podnětů. Dva informátoři se zmínili, že jejich prvoplánový záměr byla skutečná adopce dítěte, která byla kvůli rozpození rodiny nakonec nerealizovatelná. „[...] my jsme nejdříve šli tou cestou, že jsme chtěli jít do pěstounské péče, ale kvůli tomu, že máme jedno dítě postižený, tak nám řekli, že ona by to nesnesla někoho nového do rodiny, tak to byl impuls jít do ‚adopce na dálku‘.⁴⁵“ Také informátorka č. 1 se mi svěřila s tím, že původně chtěli adoptovat dítě klasickým způsobem, ale dlouho se na tom s manželem nemohli dohodnout. „[...] a pak najednou jsem byla na jedné té charitní akci a oni tam měli na nástěnce fotku a dopis od jedné tej holčičky z Indie. A já, jak jsem tam koukala na tu fotku a četla jsem ten dopis, tak v tu chvíli mi bylo naprosto jasný, že tohle je ta adopce, kterou udělám, a která mě bude uspokojovat.⁴⁶“ Dalšími impulsy pro zapojení do projektu pro dárci bylo předat nějakou zkušenost s pomáháním svým skutečným dětem. „Ještě jedna věc, [...], myslím si, že je to i

⁴⁵ Informátor č. 6.

⁴⁶ Informátor č. 1.

takové výchovné pro moje děti. Že si uvědomí, že ne každý žije tak, jako žijeme my. A teď konkrétně nemyslím svou rodinu, ale jako tady u nás v Čechách, jakože máme střechu nad hlavou, že máme doma tekoucí vodu, že ta voda je teplá, že na podlaze je podlaha a ne hlína. A ono to nemusí být samozřejmost.⁴⁷ „[...]my jsme tu pomoc vždycky chtěli dělat tak, aby to bylo uchopitelný pro naše děti, protože když se pošlou peníze, je to dobře, ale chceme, aby viděly, že je to normální pomáhat, a je to pro ně i hmatatelný.⁴⁸“ Další faktory, které ovlivnily zapojení dárců do projektu, pocházely z jejich osobních potřeb určitého uspokojení. „[...] byla jsem inspirovaná svým kamarádem, který pracoval jako humanitární pracovník v Latinské Americe. Vyprávěl mi neskutečně krásné příběhy, a já jsem si potom říkala, že něco podobného bych chtěla najít taky.⁴⁹“ Tím se dostávám k tomu, co je velkou výhodou projektu Adopce na dálku[®] a obdobných typů dobročinné pomoci. Tato pomoc zabere relativně málo času a stojí malé úsilí pro její realizování.

Již období kapitalismu, alespoň dle Marxe, bylo založeno na časové úspoře. Nyní jsme „[...] ze světa orientovaného na organizaci pracovního času přešli do světa poznamenaného zrychlením prožívání času na úrovni celé společnosti a rozvojem různorodosti časového uspořádání“ (Liptovetsky 2013: 86). Pro lidi žijící v dnešní době jsou běžná dilemata, zda trávit čas s dětmi nebo ho věnovat kariéernímu růstu. Díky těžkému životnímu rozhodování jsou lidé náchylnější k různým zdravotním a psychotickým obtížím (Liptovetsky 87–89). Ritzer je autorem díla Mcdonaldizace společnosti, kde popisuje transformaci společnosti na systému stravování. Skepticky upozorňuje na to, že lidé preferují co nejvíce užitku za co nejmenší vklad svých prostředků, přičemž tyto preference jsou ovlivněny „materiálními zájmy, ekonomickými cíli a ambicemi [...]“, poháněny „[...] kulturními sklony [...]“ a „změnami ve společnosti“ (Ritzer 1996: 135).

⁴⁷ Informátorka č. 2.

⁴⁸ Informátorka č. 6.

⁴⁹ Informátorka č. 2.

Projekt DCH HK si dárci vybrali právě proto, že je pro ně důvěryhodný, což pravděpodobně plyne jak ze spojitosti jejich víry a charity, tak z předchozích zkušeností s dobrovolnictvím v rámci Charity Česká republika, což jsou, jak jsem zmiňovala, společné charakteristické znaky mých informátorů. Jedna z mých častých otázek byla, proč si dárci vybrali pro podporu právě hradeckou charitu v rámci charitní sítě. „[...] když jsem příslušník konkrétní diecéze, tak bych se měla orientovat na tu pomoc v té konkrétní diecézi.“⁵⁰ Z rozhovorů často vyplývaly další prvky toho, proč je pro informátory projekt důvěryhodný. Informátorka č. 1 si v programu považuje konkrétnosti, adresnosti a hmatatelných důkazů, jako jsou dopisy od dětí, což podle ní prokazuje, že to není podvod. „[...] když jsem si přečetla ty informace o tom projektu, tak jsem věděla, že dvakrát za rok dostanu dopis. Že něco napíšu a oni mi něco odpovědí, že budu mít tu zpětnou vazbu a budu vědět, že opravdu oni tu pomoc dostávají. Že neplatím bůh ví co, kde, a taky se mi moc líbilo, jak transparentně napsali, že nějakých x % je věnovaný nutnosti to řešit papírově, a že ten člověk se tam musí taky nějak jako přepravovat mezi těma městečkama a to mi přišly naprosto otevřený a fér informace.“⁵¹ „Mně se líbila tady ta adresnost. Já bych měla problém poslat peníze na nějaký účet, o kterém vůbec nic nevím a nemám potom přehled o tom, kam se ty peníze podějí, nebo co se s nima konkrétně děje. Tady se mi líbila ta situace konkrétní peníze konkrétnímu dítěti.“⁵²

Druhou otázkou bylo, jak dárci hodnotí fungování projektu. Když jsem se ptala na komunikaci se zaměstnanci projektu, ani u jednoho z respondentů nevyplýnul nějaký problém. Na druhou stranu se spíše ukázalo, že pokud se vyskytne nějaká nejasnost v průběhu podpory, dárci obvykle nemají tendence to sami řešit. „U toho prvního chlapečka, tam to bylo takové trošku rozporuplné, protože tam jsem dostala nějaké ty úvodní údaje a

⁵⁰ Informátorka č. 6.

⁵¹ Informátorka č. 1.

⁵² Informátorka č. 2.

pak se to úplně s tím dopisem neshodovalo. „[...] v dopise napsáno, že má rodiče neznámo kde a narkomany. A teďka najednou přišla zpráva, že rodiče si najednou pořídili nějakou farmu se strýčkem, a chlapečka si berou s sebou a on teda odchází z projektu. Jako říkala jsem si, asi se napravili, ale trošku mě tam ten nesoulad zastavil.⁵³“ Zajímalo mě, zda se tuto situaci snažila nějak řešit, ale odpověděla, že věří v to, že se rodiče napravili, a nechce v zaměstnancích adopce vzbuzovat pocit toho, že jim nevěří. Další neobjasněná záležitost byla u informátora č. 7, který sponzoroval devatenáctiletou dívku, ta se údajně zranila na stavbě a dárcovství bylo ukončeno. *„[...] úplně jsem nepochopil, proč skončila.“* Nicméně také nekontaktoval zaměstnance projektu, aby se záležitost vysvětlila. Oproti tomu informátorka č. 4 řešila morální dilema, když jí její „adoptovaná dcera“ napsala s prosbou o modlitbu za její matku. *„[...] věděla jsem, že nemá rodiče [...], dva roky o nich vůbec nepsala a teďka [...] napsala, že prosí, abychom se modlili za její matku. Tak jsem psala do charity, jestli se ta matka objevila.⁵⁴“* Po čtrnácti dnech jí přišlo z Indie objasnění situace tak, že dívka si návrat své matky pouze přeje, a proto se za ni modlí.

Obecný problém dárců v rámci adopce je jejich nejistota v rámci dopisování, jelikož většina z nich nemá ujasněné informace o tom, že některým dětem je s dopisy pomáháno indickými koordinátory. Dle mého názoru by zaměstnanci projektu zabránili vznikajícím pochybnostem dárců, kdyby podali detailnější informace o tom, kdo dopisy ve skutečnosti píše. Dárci mají špatný pocit i z toho, že v rámci posílání dopisů nevzniká oboustranná komunikace. Jeden z mých informátorů se mi svěřil, že se snaží o souvislou konverzaci, a proto ve svých dopisech pokládá dítěti nějaké otázky, čímž projevuje i svůj zájem o dítě, ale je zklamaný, že nikdy nedostal odpověď. Zdá se mu, že dopisy jsou psány dle nějaké předlohy. *„[...] vždy jsem napsal nějakou otázku, nikdy mi skoro nedošla odpověď, jsem*

⁵³ Informátorka č. 2.

⁵⁴ Informátorka č. 4.

*pochopil, že mají takový mustr.*⁵⁵“ Na druhou stranu, dopisy představují jeden z aspektů, díky kterým si dárci důvěryhodnost v projekt udržují. *„Z těch dopisů určitě jsem dostala i důkaz, protože ten jeden mi děkoval za dárek k narozeninám, tak prostě vím.*⁵⁶“

Vzhledem k mému spektru věřících dárců mě napadla i otázka, zda vázanost projektu na diecézi nemůže trochu odrazovat potenciální dárcy, kteří se neztotožňují s touto vírou. *„[...] charita je vnímána tak, že patří k tomu. Lidi, co nejsou věřící, tak často přispívají na nějaké jiné, často pochybné projekty. Lidi to berou jakože – ti jsou věřící, od toho ruce pryč.*⁵⁷“ Názor mé informátorky č. 2 je, že blízké spojení projektu Adopce na dálku[®] s církví mu může škodit. *„[...] když si vezmeme, jaká je atmosféra ve společnosti, tak se hodně lidí jakoby nahlas deklaruje ateisty, i když třeba o tom ani pořádně nepřemýšlí. A já tak jako vnímám odpor k věřícím.*⁵⁸“ Informátorka č. 1 se zmínila o tom, že si umí představit, že nevěřící odradí obsah dopisů, který bývá často formulovaný k Bohu. *„Hodně moc je tam všechno stylizovaný – ve jménu Boha, je to tam X krát v tom dopise, takže kdo není věřící, tak ho to může, jakože odrazovat.*⁵⁹“ S tím, dle mého názoru, trochu souvisí i vizuální propagace projektu, které se budu věnovat v rámci další, poslední otázky svého výzkumu.

Jaká je propagace projektu? V předcházející kapitole, kde je podrobnější popis mých informátorů, se zmiňuji o tom, že dárci nejsou moc informováni o doprovodných projektech, což pravděpodobně souvisí s tím, že nesledují facebookový profil charity ani webové stránky. *„Na Facebooku se občas s něčím potkám, sleduju novinky, když o ně zavádím. Spíš sleduju toho Člověka v tísní, no. [...] když ten Člověk v tísní je mnohem akčnější a líbí se mi, že je sekulární. Maj takovej záběr po tom světě, [...] dávaj videa.*⁶⁰“ Jinak jsem se setkávala

⁵⁵ Informátor č. 7.

⁵⁶ Informátorka č. 1.

⁵⁷ Informátor č. 7.

⁵⁸ Informátorka č. 2.

⁵⁹ Informátorka č. 1.

⁶⁰ Informátor č. 8.

u dárců obvykle s tím, že obecně nebrouzdají po internetu, což bylo jejich odůvodnění, že se o projekt touto cestou nezajímají.

Pro získání nových dárců jsou aktuálně pořádány přednášky na různých místech po celé České republice. Součástí přednášky je představení projektu Adopce na dálku[®], zaměstnanci projektu mají připravenou prezentaci s fotografiemi, které pořídili během své návštěvy Indie. Tyto přednášky jsou pořádány nárazově pro skupiny různých lidí, ale třeba i ve školách pro studenty. Aktuálně je realizována i putovní výstava, v průběhu mého výzkumu ji bylo možné navštívit v Kutné Hoře a poté i v Pardubicích. V rámci výstavy je možné si prohlédnout fotografie dětí zapojených do programu a přečíst si jejich životní příběhy. Bylo uspořádáno i několik setkání dárců. Jedna z mých informátorek se ho dokonce i zúčastnila, ale vyjadřovala se k němu skepticky, jelikož ona sama se prý nedozvěděla nic nového. Na všech těchto akcích lze narazit na leták projektu Adopce na dálku[®], který obsahuje základní informace o jeho fungování.

Jedna z novinek jsou videa natočená s dětmi, které si prošly programem projektu. Ty mohou fungovat jako inspirace pro potenciální dárce a také jako zpětná vazba pro dárce současné i bývalé. Do oběhu jsou posílány postupně, setkat se s nimi můžeme na YouTube na profilu Adopce na dálku DCH HK, odkaz na ně byl obsažen i v posledním zpravodaji, který byl dárcům a zájemcům rozeslán e-mailem⁶¹.

DCH HK publikuje dva druhy zpravodajů. Čtvrtletní zpravodaj je zasílán pouze elektronicky, na e-mail dárcům či zájemcům, kteří o něj požádají. Pololetní zpravodaj existuje v tištěné podobě a je distribuován na různá sjednaná místa. Zájemcům lze zpravodaj zaslat poštou či předat.

⁶¹ Webová stránka, na kterou je odkazováno v textu: <https://www.youtube.com/watch?v=e9YIVOIsS-w> [19. 2. 2019].

Na facebookovém profilu má projekt 386 sledovatelů⁶². Na zdi jsou zveřejňovány informace a pozvánky na aktuální akce, momentálně třeba na putovní výstavu, která zahrnuje fotografie a popisky plné příběhů dětí z Indie. Osobně se nejčastěji setkávám s příspěvky urgujícími na pomoc vážně nemocným dětem, což spadá pod jeden z doprovodných programů projektu.

Webové stránky DCH HK mají jednotný vzhled společně s dalšími webovými stránkami sítě charit. Na úvodní straně se zobrazí červená lišta s logem Charity ČR, to si lze prohlédnout na obrázku pod textem, a další nabídkou. Na informace, které můžeme o projektu Adopce na dálku[®] na webových stránkách najít, jsem upozorňovala přímo v textu.

Obrázek 3 - Logo Charity Česká republika.

Autor: *Diecézní katolická charita Hradec Králové*

Projekt Adopce na dálku[®] je zaštitěn DCH HK a pevně tím i provázán s Charitou ČR. I z loga projektu, které si lze prohlédnout pod textem, je čitelný odkaz na charitu. Když porovnáme obě loga, lze si povšimnout, jak figurka zobrazená na logu projektu objímá obrazec z loga Charity ČR.

⁶² Informace ze dne 15. 3. 2019.

Obrázek 4 - Logo Adopce na dálku® DCH HK

Autor: Diecézní katolická charita Hradec Králové

Obecně dárči hodnotili propagaci projektu spíše negativně. Nesetkávají se s projektem jinak než přímo od zaměstnanců projektu Adopce na dálku®, nebo v rámci spolupráce s DCH HK. *„Já jsem se o tom dozvěděla naprostou náhodou ve chvíli, kdy už jsem byla sama zaangażovaná v charitě, že jsem vnímala veškerý aktivity a informace charity skrz na skrz. Takže jsem se k tomu dopracovala postupem času. Ale vzhledem k tomu, že tady bydlím deset let a nikdy před tím jsem o tom neslyšela... Myslím si, že bych ty děti měla adoptovaný dřív.“⁶³*

V rámci svého hlavního výzkumu jsem se tedy rozhodla udělat pilotní výzkum za pomoci dotazníků, jehož cílem má být nastínění povědomí lidí, kteří bydlí, pracují či studují v Hradci Králové o Charitě Česká republika, o DCH HK a o projektu Adopce na dálku® zastřešeném DCH HK. Mého výzkumu se zúčastnilo celkem 50 respondentů. 33 respondentů jsem získala za pomoci předání dotazníku přes známé. Na základě toho se výzkumu zúčastnili studenti Univerzity Hradec Králové, zaměstnanci a klienti stavebního úřadu Magistrátu města Hradec Králové, Okresního soudu Hradec Králové, Fakultní nemocnice Hradec Králové a EUC kliniky Hradec Králové. Elektronickou verzi dotazníku mi vyplnilo celkem osm respondentů, jenž byli rodinní příslušníci mých bývalých spolužáků ze střední školy, kterou jsem studovala v Hradci Králové. Devět respondentů jsem získala

⁶³ Informátorka č. 1.

náhodně, oslovením lidí na ulici v okolí OC Futurum⁶⁴. Původně jsem tímto způsobem chtěla oslovit více respondentů, ale když jsem se začala ptát na záležitosti týkající se víry, lidé přestali být ochotní se mnou tyto informace sdílet.

Své respondenty jsem na základě jejich odpovědí rozčlenila na tři skupiny. Na ty, co se vysloveně nazývají ateisty, dále v textu je budu označovat písmenem **A**, na ty, kteří se hlásí k římskokatolické víře, jenž v následujícím textu budu označovat písmenem **V**, a nakonec jsem vymezila třetí skupinu, jež nepraktikuje žádné konkrétní náboženství, ale mají svůj způsob víry, ty budu dále v textu značit písmenem **N**.

Skupina **A** je ve výzkumu zastoupena 31 respondenty. Tuto skupinu jsem dále rozdělila na základě odpovědí do tří skupin. Šestnáct respondentů spadá do kategorie těch, kteří znají Charitu ČR a její aktivity, z toho jedenáct respondentů zná instituci DCH HK a projekt Adopce na dálku[®] nikoliv. Pouze tři z šestnácti respondentů znají jak DCH HK, tak projekt Adopce na dálku[®]. Všichni tři uvádějí, že se do něho nezvažují zapojit, jelikož už jsou zapojeni do jiných projektů. Zbývající jeden respondent nezná ani DCH HK ani projekt. Další sféra tvořena skupinou **A** má devět zástupců spadajících pod kritérium, že o Charitě ČR vědí pouze tolik, že existuje jako instituce. Z devíti respondentů tři znají instituci DCH HK i projekt, ale ani jeden nezvažuje se do projektu zapojit. Dva uvedli jako důvod nedostatek financí a jeden z nich nedůvěru v systém fungování projektu. Další dva respondenti z devíti uvedli, že jeden zná pouze DCH HK a projekt nikoliv a druhý zná pouze projekt Adopce na dálku[®], uvedl, že se o projekt sám zajímá, jelikož se chystá stát dárce. Zbývající čtyři respondenti z devíti neznají ani DCH HK ani projekt. Do posledního oddílu jsem zařadila šest respondentů, kteří neznají Charitu ČR, DCH HK a ani projekt. Pouze jeden by se zapojil do projektu za předpokladu vyššího příjmu peněz.

⁶⁴ Oficiální název pro obchodní centrum Futurum v Hradci Králové.

Skupina V je složena z dvanácti respondentů, přičemž šest respondentů zná Charitu ČR a dalších šest o ní má povědomí pouze jako o existující instituci. Z první skupiny šesti respondentů pět zná DCH HK i projekt, jeden pouze DCH HK. V této skupině vyplnili dotazník již dva aktuální dárci, jeden respondent vážně uvažuje o zapojení se do projektu, jeden by uvažoval za předpokladu vyššího finančního příjmu a jeden nemá zájem o zapojení do projektu, jelikož sponzoruje jiné věci. Z další skupiny šesti respondentů všichni znají DCH HK, ale pouze tři znají projekt Adopce na dálku[®], tito tři by zvážili zapojení do projektu za předpokladu vyššího měsíčního příjmu. Jeden z nich do dotazníku dodává, že jeho potomek je do projektu zapojen v rámci školy.

Skupinu N tvoří sedm respondentů, z toho dva znají Charitu ČR, ti znají i DCH HK, ale pouze jeden z nich zná projekt, aktuálně se chystá stát dárce. Další kategorii tvoří pět respondentů, kteří znají Charitu ČR pouze jako existující instituci, ale blíže se o ni nezajímají. Tři z nich znají DCH HK a i projekt. Zapojení do projektu by zvážil jeden za předpokladu vyššího příjmu, dva by o tom neuvažovali, jelikož nedůvěřují systému projektu. Zbývající dva respondenti neznají DCH HK ani projekt.

Ze všech tří skupin celkem projekt zná 24 respondentů. Zajímala jsem se, kde se s projektem setkali, v rámci této odpovědi bylo možné zaškrtnout vícero odpovědí. Jedenáct uvádí, že se o projektu dozvědělo v televizi, sedm v rádiu, čtyři na internetu, jeden ve škole, dva od přátel, jeden v kostele a dva ze zpravodaje. Když jsem se snažila zjistit konkrétní webovou stránku nebo pořad, nikdo si to nebyl schopný vybavit. Vyptávala jsem se i na propagaci formou letáků či plakátů. Osmnáct respondentů uvedlo, že se během pohybu po HK neseťkalo s žádnou formou takové propagace, jeden respondent uvedl, že zná leták projektu ze zaměstnání, jelikož spolupracuje s DCH HK. Jeden uvádí, že se setkal s letákem při pohybu v HK a dva se setkali s letákem projektu v kostele. Ze skupiny A pouze dva respondenti uvedli, že se účastnili akce v rámci charity, konkrétně se jednalo o sbírku pro

potravinovou banku. V rámci skupiny V se přesně polovina respondentů zúčastnila nějaké akce v rámci DCH HK a jeden projevil zájem nějakou akci navštívit. Byly zde zmíněny akce typu setkání dárců, výstavy, přednášky, charitativní koncerty a Setkání národů. Ze zbývajících pěti respondentů se čtyři přiznávají, že nikdy neslyšeli o pořádání nějakých takových akcí. Ve skupině N pouze jeden z respondentů uvedl, že se účastnil charitativní akce, ale v rámci jiné charity, ostatní v této skupině uvádějí, že nikdy neslyšeli o tom, že DCH HK nějaké akce pořádá.

Proto, aby výzkum o propagaci projektu získal na relevantnosti evaluačních výsledků, by bylo samozřejmě zapotřebí získat mnohem větší množství respondentů a pohlídat si podrobné vyplnění dotazníku. Z mého pilotního výzkumu lze pouze lehce ilustrovat současnou formu propagace. Ta se jeví tak, že projekt, ač to není jeho záměrem, je dostupný zejména pro lidi, kteří se pohybují v rámci diecéze, v našem případě se jednalo o skupinu V. Člověk z široké veřejnosti se k projektu dostane spíše náhodou, nebo když se sám rozhodne aktivně vyhledávat tento typ podpory. Zajímavým postřehem je, že ve skupinách A a N se objevily názory, ve kterých se projevila nedůvěra v systém projektu. Oproti tomu ve skupině V by zvážili zapojení do projektu všichni, kteří projekt znají a důvod jejich nepomoci pramení pouze z jejich aktuální finanční situace.

Se svými informátory jsem si povídala i o tom, zda by měli nějaký návrh, jak zlepšit formu propagace. Jedna z informátorek projevila pochopení pro nedostatečnou propagaci kvůli finanční nákladnosti. Nicméně se se mnou podělila o nápad a radu oslovit přes sociální síť manžele Klusovi nebo Jaroslava Duška. *„Takzvaní alternativci, co žijí duchovně. To jsou lidi, kteří fungují v rámci těhlenctěch lidských aktivit na YouTube a na sociálních sítích a jiných kanálech a fungují tam v rámci toho, že to chtějí zpropagovat a poskytnou svou kapacitu časovou i třeba zadarmo.“* Zmínila i pořad, který Jaroslav Dušek moderuje, zastřešuje ho Divadlo Kampa a je dostupné ke zhlédnutí na YouTube, *„[...] neumím si*

*představit, že by si na ně buďto chvilku neudělali a nepozvali nějakýho představitele. Dušek má rozhovory na youtube neuvěřitelně navštěvovaný.*⁶⁵“ Také jsem se u několika informátorů setkala s tím, že by se rádi zúčastnili setkání dárců, vzájemně si o tom promluvili, nicméně by u toho chtěli pestrý program a někoho, kdo by vedl jejich diskuzi a nenechat to na bázi otevřené diskuze, jelikož nikdo neví, o čem začít mluvit. Tohoto setkání by se prý mohli účastnit i lidé, kteří by měli zájem o projekt.

Oproti tomu lze poukázat na široké povědomí o Tříkrálové sbírce, která byla také součástí mého dotazníku. 22 respondentů zaznamenalo, že aktivně přispívají či fungují jako dobrovolníci pro Tříkrálovou sbírku, 23 respondentů Tříkrálovou sbírku zná a pouhých pět respondentů o ní nikdy neslyšelo. Jak už jsem zmiňovala, Tříkrálová sbírka je celorepubliková sbírka. Kromě toho, že jsou do ní zapojeny charitní instituce, účastní se jí i mnoho dobrovolníků z veřejnosti. Jeví o ni i zájem známá televizní média. V roce 2019 byla veřejně prezentovaná například na programu ČT24⁶⁶.

5.1 Sebereflexe

Při uskutečňování výzkumu může mít výzkumník různé pocity. Jak upozorňuje Hajdáková, je časté, že okolnosti kontaktu s informátory vedou k frustraci, nejistotě, strachu a studu výzkumníka (Hajdáková 2013: 122). Pravdou je i to, že pocity frustrace ve mně přetrvávaly vždy, do prvního začátku setkání s informantem. Těžko se připravuje na situaci, při které se setkají dva zcela neznámí lidé. Moji informátoři nevěděli, co všechno po nich budu chtít vědět, a obávali se, že je budu zkoušet z jejich znalostí, neočekávali autentický rozhovor, ve který jsem doufala já. Často jsem je přistihla, že byli zaskočeni z otázek na délku trvání jejich sponzorství. Sama jsem měla zkušenost s tím, že i otázka, která se týkala důvodu, proč

⁶⁵ Informátorka č. 1.

⁶⁶ Odkaz na reportáž: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1096898594-udalosti-komentare/219411000370102/obsah/666347-utraceni-a-dobrocinnost> [3. 3. 2019].

se informátor rozhodl si adoptovat dítě na dálku, mohla respondentka citově zranit. Bylo to v případě, kdy jedním z důvodů sponzorství dítěte byla smrt informátorčina dítěte v prenatálním období. Pro mě, jako pro výzkumníka, to byl velmi těžký start nového rozhovoru, nicméně díky tomuto „otevření se“ informátorky, které se povedlo hned na počátku, byl rozhovor, z mého pohledu, o to zajímavější, autentičtější a otevřenější.

Za svou výhodu při výzkumu považuji i to, že jsem žena výzkumnice. Častěji jsem se setkávala s informátory ženami, spíše než s muži, tudíž pro mě bylo lehčí navést atmosféru pochopení a porozumění pro pohledy a názory, jež se mi při rozhovorech dostávaly, což je podle mě při navazování důvěry mezi výzkumníkem a informátorem důležité.

6 ZÁVĚR

Projekt Adopce na dálku[®] poskytuje lidem, kteří se rozhodli konat dobročinné skutky, možnost se v tomto ohledu realizovat. Výhodou projektu je, že daná pomoc stojí relativně málo úsilí a času. Konkrétně v DCH HK je projekt řízen malým kolektivem lidí, v čemž dárce shledávají transparentnost projektu. Dalším, pro dárce důležitým prvkem, který evokuje pocity důvěryhodnosti, je adresnost. To znamená, že dárce si adoptuje konkrétní dítě, jemuž posílá peníze. S dítětem může být v kontaktu pomocí dopisů, jenž mohou být brány jako důkaz toho, že dítě není pouze fiktivní, a že peníze, které dárce do projektu vložil, došly na správnou adresu.

V rámci průzkumu hodnocení fungování projektu jsem narazila na problém v komunikaci, který zřejmě strukturuje další problematické oblasti. Ovšem tento problém v komunikaci vzniká zejména ze strany dárců, kteří z různých důvodů nemají tendence pátrat po záležitostech, které se stanou v průběhu jejich dárcovství a mají nejasné okolnosti.

To, proč si dárce vybrali jako způsob dobročinnosti právě tento projekt a proč ke svému dárcovství nepřistupují zcela zodpovědně, může mít společný důvod, jenž pramení z povahy moderní společnosti, jejíž prioritou je konzumovat hotové výtvořky v co největším možném měřítku, ale neřeší se jejich kvalita (Ritzer 1996).

Cílem zaměstnanců projektu Adopce na dálku[®] je získávat co nejvíce nových dárců, přičemž jejich cílová skupina není nijak přesně definována. Přesto, jak ze spektra informátorů hlavního výzkumu, tak ze skupiny respondentů doplňujícího pilotního výzkumu o propagaci, lze vyčíst, že projekt je nezáměrně více otevřen komunitě věřících. To má nejspíš souvislost i s jeho vázaností na DCH HK, v rámci které je projekt propagován především. Širší veřejnost se k samotné informaci o existenci tohoto konkrétního projektu dostává obtížněji. Zájem o projekt je navíc ochuzen o ty, kteří jsou skeptičtí vůči jeho

fungování, kde se nabízí otázka, zda tato nelibost nepramení z napojení projektu na katolickou církev či z jisté malé spojitosti s náboženstvím obecně.

POUŽITÉ ZDROJE

Alan, J. 1974. *Společnost, vzdělání, jedinec*. Praha: Sociologická knižnice.

Arcidiecézní charita Praha. 2019. *Výběr cílových zemí a dětí do programu Adopce na dálku*[®].

Dostupné z: <https://praha.charita.cz/zahranici/adopce-na-dalku/faq-casto-kladene-dotazy/#Jak-se-vybiraji-zeme-a-kdo-pomoc-zajistuje> [10. 2. 2019]

ASHA Trust. 2012. *A brief history*. Dostupné z: <http://www.ashatrust.net/history.html> [10. 2. 2019]

Babu, N. 2006. *Creation of a second capital of Karnataka in Belgaum*. Dostupné z: <https://www.boloji.com/articles/650/creation-of-a-second-capital-of-karnataka> [10. 2. 2019]

Barát, J., M. Zelenáková 2000. Tretí sektor a charitatívne organizácie na Slovensku, in D. Ondrušek, M. Zelenáková (eds.), *Čítanka pre pokročilé neziskové organizácie*, 67–83. Bratislava: Centrum prevencie a riešenia konfliktov.

Bauman, Z. 2013. *Tekutá láska: o křehkosti lidských pout*. Praha: Academia.

Beránková, J. 2009. *Sponzorování dětí z rozvojových zemí: „adopce na dálku“*. Pardubice: Univerzita Pardubice. (Bakalářská práce)

Boukal, P., P. Mikan, T. Pemová, H. Vávrová, I. Vilikusová, T. Zatloukalová 2013. *Fundraising pro neziskové organizace*. Praha: Grada Publishing, a.s.

Caritas 2019a. *Who we are*. Dostupné z: <https://www.caritas.eu/> [15. 1. 2019]

Caritas 2019b. *Who we are*. Dostupné z: <https://www.caritas.org/who-we-are/> [15. 1. 2019]

Červenka, J. 2009. *ČR, Polsko, Maďarsko: Veřejnost a charita*. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a663/f9/100979s_pd91209.pdf [17. 2. 2019]

- Darujspravne.cz. 2019. *Tříkrálová sbírka*. Dostupné z: <https://www.darujspravne.cz/sbirka/trikralova-sbirka-698> [11. 2. 2019]
- Diecézní katolická charita Hradec Králové. 2017. *Výroční zpráva 2016*. Hradec Králové.
- Diecézní katolická charita Hradec Králové. 2019a. *Kdo jsme a naše poslání*. Dostupné z: <https://hk.caritas.cz/o-nas/> [17. 1. 2019]
- Diecézní katolická charita Hradec Králové. 2019b. *Realizace projektu*. Dostupné z: <https://adopce.hk.caritas.cz/realizace-projektu/> [10. 2. 2019]
- Diecézní katolická charita Hradec Králové. 2019c. *Kontakt s indickým dítětem*. Dostupné z: <https://adopce.hk.caritas.cz/realizace-projektu/kontakt-s-indickym-ditetem/#4> [11. 2. 2019]
- Diecézní katolická charita Hradec Králové. 2019d. *Platby*. Dostupné z: <https://adopce.hk.caritas.cz/realizace-projektu/platby/> [11. 2. 2019]
- Diecézní katolická charita Hradec Králové. 2019e. *Tříkrálová sbírka*. Dostupné z: <https://hk.caritas.cz/trikralova-sbirka/> [11. 2. 2019]
- Diecézní katolická charita Hradec Králové. 2019f. *Záměry Tříkrálové sbírky 2019*. Dostupné z: <https://hk.caritas.cz/trikralova-sbirka/zamery-sbirky/> [15. 2. 2019]
- Diecézní katolická charita Hradec Králové. 2019g. *Školní docházka v Indii*. Dostupné z: <https://adopce.hk.caritas.cz/realizace-projektu/skolni-dochazka/>
- Dohnalová, M. 2004. *Antropologie občanské společnosti*. Brno: Nadace Universitas Masarykiana, CERM, Nauma.
- Dopita, M. 2007. *Pierre Bourdieu o umění, výchově a společnosti*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Escobar, A. 1995. *Encountering Development*. New Jersey: Princeton University Press.

- Fay, B. 2002. *Současná filosofie sociálních věd. Multikulturní přístup*. Praha: SOCIOLOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ (SLON).
- Fic, J. 2014. *Adopce na dálku – projekt výzkumu veřejného mínění*. Olomouc: CARITAS – Vyšší odborná škola sociální Olomouc. (Diplomová práce)
- Hajdáková, I. 2013. *Bříme i hra: nepatříčnost, zranitelnost a emoce v etnografickém terénu*, in T. Stöckelová, Y. A. Ghosh (eds.), *Etnografie. Improvizace teorii a terénní praxi*, 121–147. Praha: SOCIOLOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ (SLON).
- Hendl, J. 2008. *Kvalitativní výzkum. Základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál.
- Holloway, R. 2001. *Using The Civil Society Index: Assessing the Health of Civil Society*. Canada: Civicus.
- Horáková – Novotná, H. 2007. Kolonialismus a postkolonialismus, in J. Tomeš, D. Festa, J. Novotný a kol., *Konflikt světů a svět konfliktů*. Praha: Nakladatelství P3K.
- Horký, O. 2010. *Česká rozvojová spolupráce. Diskurzy, praktiky, rozpory*. Praha: SOCIOLOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ (SLON).
- Horký, O. 2011. *Zahraniční rozvojová spolupráce v roce 2020: Stará pevnost, Černý pasažér, Chytrá horákyň nebo Dobrá Evropanka?* Praha: Ústav mezinárodních vztahů.
- Charita Česká republika 2018. *Stanovy Charity Česká republika*. Dostupné z: <https://www.charita.cz/res/archive/023/002667.pdf?seek=1518646632> [14. 1. 2019]
- Charita Česká republika 2019. *Organizační struktura*. Dostupné z: <https://www.charita.cz/o-charite/organizacni-struktura/> [14. 1. 2019]
- Katolický almanach*. 1935. Praha: Universum, nakladatelství dobré knihy v Praze.
- Katrňák, T. 2004. *Odsouzení k manuální práci. Vzdělanostní reprodukce v dělnické rodině*. Praha: SOCIOLOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ (SLON).

- Kettnerová, L. 2010. *Rozvojové projekty mnohdy neřeší reálné problémy, říká Tomáš Ryška*. Dostupné z: <https://iforum.cuni.cz/IFORUM-8800.html> [25. 1. 2019]
- Kumsa, A. 2007. Globalizace a uspořádání globálního systému, in J. Tomeš, D. Festa, J. Novotný a kol., *Konflikt světů a svět konfliktů*. Praha: Nakladatelství P3K.
- Liptovetsky, G. 2013. *Hypermoderní doba. Od požitku k úzkosti*. Praha: Prostor.
- Loomba, J. 1998. *Colonialism/Postcolonialism*. London: Routledge.
- Mauss, M. 1999. *Esej o daru, podobě a důvodech směny v archaických společnostech*. Praha: SOCIOLOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ (SLON).
- Nováček, P. 2011. *Udržitelný rozvoj*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Pecharová, P. 2013. *Kastovní politika Indie*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. (Diplomová práce)
- Rabitsch Adamčíková, J. 2015. *Antropologie rozvoje*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Rabušicová, M. 1991. *K sociologii výchovy, vzdělání a školy*. Brno: Masarykova univerzita.
- Ritzer, G. 1996. *Mcdonaldizace společnosti*. Praha: Academia.
- Ryška, T. 2015. Ztělesněná lež humanitární továrny, in O. Horký – Hlucháň, T. Profant (eds.), *Mimo Sever a Jih. Rozumět globálním nerovnostem a rozmanitosti*, 209-242. Praha: Ústav mezinárodních vztahů.
- Special recommendation VIII 2012. Non-profit organisation. Dostupné z: <http://www.un.org/en/sc/ctc/docs/bestpractices/fatf/9specialrec/9special-rec8.pdf> [26. 3. 2012]
- Stejskal, J., H. Kurvíková, K. Mařátková. 2012. *Neziskové organizace – vybrané problémy ekonomiky, se zaměřením na nestátní neziskové organizace*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s.

Tošner, J., O. Sozanská. 2002. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Praha: Portál.

Tošner, J., O. Sozanská. 2006. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Praha: Portál.

Vaněk, M., Svobodová, J., Urbášek, P., Barteček, I. 2003. *Orální historie, Metodické a „technické“ postupy*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

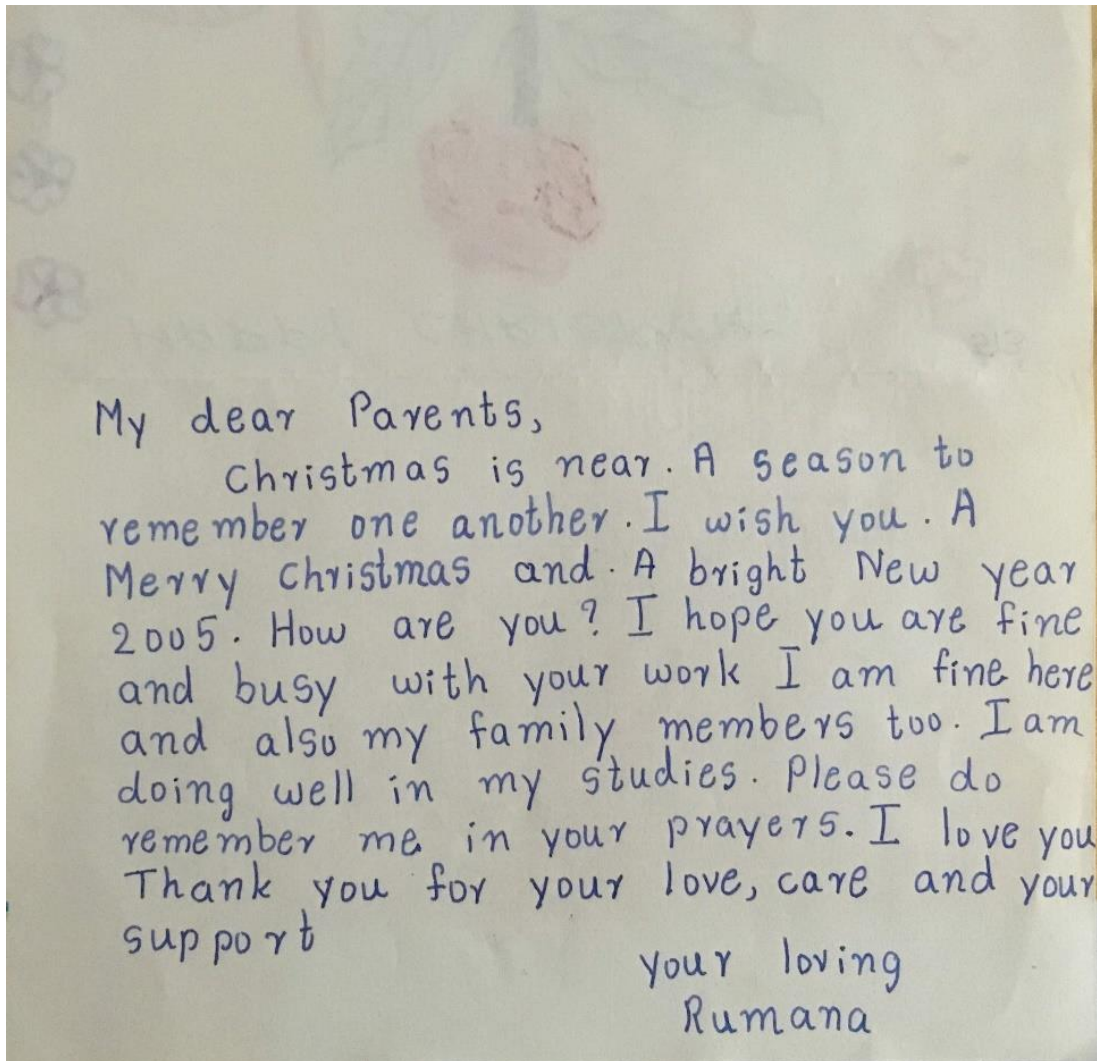
Veselá, Z., E. (ed.) 2012. *Za jeden provaz. Metodika výchovy k udržitelnému rozvoji a aktivismu občanství programu Škola pro udržitelný život*. Horní Maršov: Středisko ekologické výchovy SEVER a Partnerství, o. p. s.

Vít, P. 2015. *Praktický průvodce pro neziskové organizace*. Praha: Grada Publishing, a.s.

Zíková, T. 2007. *Rozvoj a rozvojová společnost*. Dostupné z: <https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/15625/1/Zikova.pdf> [28. 1. 2019]

PŘÍLOHY

Příloha 1 - <i>Dopis od informátorů č. 3</i>	79
Příloha 2 - <i>Dopis od informátorky č. 9 – originál</i>	80
Příloha 3 - <i>Dopis od informátorky č. 9 - anglický překlad</i>	81
Příloha 4 - <i>Dopis od informátorky č. 4</i>	82
Příloha 5 – <i>Část dopisu od informátora č. 7</i>	83
Příloha 6 - <i>Formulář pro nové dárce</i>	84
Příloha 7 - <i>Karta dítěte (část první)</i>	85
Příloha 8 - <i>Karta dítěte (část druhá)</i>	86
Příloha 9 - <i>Otázky pro rozhovor s dárci</i>	87
Příloha 10 - <i>Otázky pro rozhovor s koordinátorkou projektu</i>	88
Příloha 11 - <i>Otázky pro rozhovor s vedoucím projektu</i>	89
Příloha 12 – <i>Dotazník k pilotnímu výzkumu o propagaci</i>	90
Příloha 13 – <i>Leták projektu Adopce na dálku[®]</i>	94
Příloha 14 - <i>Fotografie z putovní výstavy Adopce na dálku[®] v Kutné Hoře</i>	95
Příloha 15 - <i>Tabulka s výsledky Tříkrálové sbírky v roce 2019</i>	96
Příloha 16 - <i>Facebookový profil projektu Adopce na dálku[®]</i>	97

My dear Parents,
Christmas is near. A season to
remember one another. I wish you. A
Merry Christmas and. A bright New year
2005. How are you? I hope you are fine
and busy with your work I am fine here
and also my family members too. I am
doing well in my studies. Please do
remember me in your prayers. I love you
Thank you for your love, care and your
support
your loving
Rumana

2021

ಸಹ್ಯ ಕ್ರಿಯೆಯ ಮೊಹಿತರಿಗೆ

ಸಹ್ಯ ಕ್ರಿಯೆಯ ಮಗವಾಹ ಸಹಜವೆ . ಬಿ : ಸುಖಯದರ ಯದ
 -ದ ಸಮಾಧರರಳು ವಾಸು ವೇದುವೆ ಆಶೀರ್ವಾದರಳು ಸುಖ ವಾಸು ವೇದ್ಯಗಿರ್ವೇನ . ಸುಖ
 ಕುಖ ಅನು ವೇದ್ಯಗಿರ್ವೇನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ . ಸುಖ ಕುಖ ಅನು ವೇದ್ಯಗಿರ್ವೇನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇ
 -ನೆ . ವಾಸು ಸಮಾಧರರಳು ಕ್ರಮಿ ಅನು ಉಪದೇಶಿಯನು ಪ್ರಾಣಿಸುತ್ತೇನೆ . ಯೆತ್ತು ನಡೆಗೆ ಬಳೆದು
 ಆದೀಗಿರ್ವೇನು ದೇವರನು ಪ್ರಾಣಿಸುತ್ತೇನೆ .

ವಾಸು ಈ ದೇವರನು ಅನು ವೇದುವೆವೇನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ
 ಯೆತ್ತು ವಾಸು ಆದೇವರನು ಕ್ರಮಿಯನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ ಅನು ವೇದುವೆವೇನು . ಯೆತ್ತು
 ಯೆತ್ತು ವಾಸು ಯೆದೇ ಯೆದೇ ವಾಸುಕರ ತೆರವೇನು . ವೇದ್ಯಗಿ ಅನು ಉಪದೇಶಿಯನು
 -ನೆ . ವಾಸು ಸಹ್ಯ ಉಪದೇಶಿಯನು ದೇವರನು ಸುಖವೆನು ಯೆತ್ತುವೆನು ಯೆತ್ತುವೆನು
 ತೆರವೇನು ಯೆತ್ತುವೆನು ಯೆತ್ತುವೆನು ಅನು 3 ಘಂಟೆಗೆ ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ ಅನು
 ಅನು ವಾಸು ಸಹ್ಯ ಉಪದೇಶಿಯನು ದೇವರನು ಪ್ರಾಣಿಸುತ್ತೇನು . ವಾಸು ಈ ಸಹ್ಯ ಅನು
 ಕ್ರಮಿಯನು ಯೆತ್ತು ಈ ಕ್ರಮಿಯನು ಸಹ್ಯ ಅನು ಉಪದೇಶಿಯನು ಅನು ವೇದುವೆನು . ಅನು
 23/12/17 ರಂದು ಸಹ್ಯ ಅನು ವಾಸುಕರ ತೆರವೇನು ತುಂಬಾ ಅನು ಉಪದೇಶಿಯನು ಸಹ್ಯ
 ವಾಸು ಅನು ಸಹ್ಯ ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ . ನೆನಗೆ ತುಂಬಾ ಸಹ್ಯ ಅನು ವಾಸು ಯೆತ್ತು ಸಹ್ಯ ತೆರವೇ
 ವಾಸು ತುಂಬಾ ಅನು ಸಹ್ಯ . ಯೆತ್ತು ಅನು ಕರವೆನು . ಅನು ಕರವೆನು ಅನು ಕರವೆನು ಸಹ್ಯ
 ಅನು ಕರವೆನು ಸಹ್ಯ ಅನು ಕರವೆನು ಅನು ಕರವೆನು ಅನು ಕರವೆನು ಸಹ್ಯ . ಯೆತ್ತು
 ಕರವೆನು ಸಹ್ಯ ಅನು ಕರವೆನು ಸಹ್ಯ ಅನು ಕರವೆನು . ಯೆತ್ತು ಅನು ಕರವೆನು
 ಅನು ಕರವೆನು ಸಹ್ಯ ಅನು ಕರವೆನು . ಅನು ಕರವೆನು ಸಹ್ಯ ಅನು ಕರವೆನು
 -ನು ಅನು ಕರವೆನು . ಅನು ಕರವೆನು ಸಹ್ಯ ಅನು ಕರವೆನು . ಅನು ಕರವೆನು ಸಹ್ಯ
 ಅನು ಕರವೆನು ಸಹ್ಯ ಅನು ಕರವೆನು . ಅನು ಕರವೆನು ಸಹ್ಯ ಅನು ಕರವೆನು
 -ಯೆತ್ತು .

ಸಹ್ಯ ಕ್ರಿಯೆಯ ಮೊಹಿತರಿಗೆ ಸಹ್ಯ ಸಹ್ಯ ಸಹ್ಯ
 ವಾಸು ಅನು ಕರವೆನು . ಯೆತ್ತು ಕರವೆನು ಸಹ್ಯ

Translated Letter of Naveen chowrappa (No. 2531)

My Dear Sponsor,

Loving regards to you from your sponsor child Naveen. I am fine over here. Hope all are keeping fine. Every day I go to church and attend the Eucharist. I pray to God for you. Please do pray for me. Every day I will go to church attend the Eucharist.

I am glad to inform you that I have completed 9th standard final examination and I have secured good marks and I am going to 10th standard. I am doing well in my studies and also I took part in various activities and games were held in the school.

On Good Friday we did live way of the cross and afternoon 3.00 p.m. we had an adoration in the church. We had an Ester mass in the church and we celebrated Easter in a grand way. Devotionally we attended that Holy Eucharist celebration and after the mass we all got Ester Eggs. On 22/12/17 we celebrated school annual day and I took part in dance. My parents are very happy on that day occasion. Chief Guest distributed prizes who won the competition.

Every Saturday reverend sisters are teaching us chetichism class in the church. I have secured good marks in catechism examination. I am very much thankful to you for your generous help towards my education and thanks for school material and Christmas dress.

Thanking you,

Your loving Child,

Naveen chowrappa.

Dear Sponsors,

Another year has flown by, I hope you all are well. I am very fine here. I remember each one of you very fondly.

As I have finished my 1st year exams [p.u]. I have prepared well & scored good marks. Thanks for all your prayers & for the gift & letter you sent me. I met the sponsors who had come to visit India. We had a short programme prepared for them.

I love playing Keyboard, I hope I would become a good musician 1 day. I also love singing & dancing & art. We had many celebrations in our college, school & boarding & church. In college we celebrated traditional day, professional day, princesses day & Annual day. I really enjoy these moments.

We also had conducted interschool's divine talent hunt competition where 15 schools participated. The items were vegetable & fruit carving, cooking without flame, mehendi (an art of liquid drawing on hand) & painting. It was a lot of fun to taste the items & gaze at the beautiful paintings.

You all are in my evening prayers, my thoughts & in my heart. Thanks for all you've been doing for me. Please know I & the Sisters wish you all good health & happiness. always... all over ♥

lots of love & kisses for my dear Sister
Maria. He... He... He.

your loving child
Monalisa..

Thank you so much sponsor My whole family is very much thankful to you and God without your help, I cant continue My studies I need your help always

At home we will celebrate my elder brothers birthday today my Parents will get him new dress and my mother will prepare sweets we will have and enjoy we also celebrated my Parents wedding day

Sri. Jalswani

I end my letter with love

your loving child

S. Jayanth. HK-231a

[DATABÁZE DĚTÍ](#) [PODMÍNKY PRO ZAJOJENÍ](#) [WEB PROJEKTU](#)

Rozhodli jste se podporovat tyto děti:

Minimální roční částka pro podporu jednoho dítěte je 5.000 Kč. Skutečné náklady jsou vyšší, proto uvítáme navýšení ročního příspěvku na 6.500 Kč.

Po zaplacení první platby můžete částku v dalších letech rozdělit na měsíční platby. Díky pravidelnému měsíčnímu daru 550 Kč má jeden indický žák uhrazený balíček pomoci na celý školní rok.

Platbu zašlete obratem od převzetí potřebných podkladů. Pokud tato platba nepříjde do 45 dnů, bude Vaše účast v projektu ukončena.

Z vybrané částky se použije maximálně 12% na zajištění provozních nákladů projektu.

Na základě vyplněného formuláře Vám zašleme do 14 pracovních dnů podklady pro podporu indického dítěte.

Během každého školního roku, který podpoříte, obdržíte dvě zásilky:

V únoru zasiláme vánoční pozdrav od dítěte z Indie a indického partnera, potvrzení o přijetí daru a informační dopis dárčům z kanceláře Adopce na dálku®.

V létě zasiláme zprávu se školními výsledky, dopis podporovaného dítěte a jeho aktuální fotografii.

Naše dárce také informujeme e-mailem, telefonicky či písemně Českou poštou o průběhu podpory indického dítěte.

Dotazník zapojení do projektu Adopce na dálku®

Povinné údaje jsou označeny hvězdičkou.

V případě organizace nebo firmy uveďte její údaje do poznámky.

Informace o zájemci	
Příjmení: *	<input type="text"/>
Jméno: *	<input type="text"/>
Titul:	<input type="text"/>
Telefon: *	<input type="text"/>
Email:	<input type="text"/>
Korespondenční adresa	
Úlice: *	<input type="text"/>

⁶⁷ Diecézní katolická charita Hradec Králové.

Application # 2540

Archdiocese of Bangalore

Name of the Mission / Parish: St. Anthony's Church, Uttarahalli

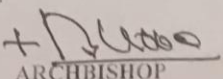
Sponsorship Performance
Case History of the Child

1. Name:
2. Date of Birth:
3. Place of Birth:
4. Sex:
5. School Presently Studying:
6. Class Presently Studying:
7. Aim/Ambition/Goal:
8. Hobbies:
9. Father's Name:
(Living/Deceased):
10. Mother's Name:
(Living/Deceased):
11. Guardian's Name:
(Relationship):
12. Religion:
13. Mother Tongue:
14. Address:
15. Occupation of the Father:
Mother:
16. Family Size:
17. Monthly Income:

(To _____)

Recommended for Financial Help: Gnana Maria .P is in 1st standard and studies well. She wants to become a nun. She is good at drawing and sports. She has an elder brother. Father works as a driver. Mother works as a helper at school. Grandparents are very old and sickly. Medical expenses are very high. They are finding it very hard to support the family needs and educational needs of their children. They are in dire need of financial support to educate the children.

RECOMMENDATION:
Date: 10.08.2016

ARCHBISHOP

⁶⁸ Diecézní katolická charita Hradec Králové.

Příloha 8 - Karta dítěte (část druhá)⁶⁹

FAMILY HISTORY

Sl. No.	Name	Relationship with Child	Sex	Age	Education	Occupation	Remarks
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							

Remarks: A = Alcoholic B = Handicapped C = Sick
 D = Old age E = Deserted

FAMILY ECONOMIC CONDITION

1. MONTHLY INCOME: Rs. 10,000/-
2. HOUSE:

OWN		RENT	✓		
THATCHED		TILED		TERRACED	✓
FLOORING		MUD		CEMENT	✓
ELECTRICITY	✓	YES		NO	
WATER		OPEN		TUBE	✓
TOILETS	✓	YES		NO	
BATHROOM	✓	YES		NO	

3. TOTAL LAND HOLDING: -----NIL-----

⁶⁹ Diecézní katolická charita Hradec Králové.

Příloha 9 - Otázky pro rozhovor s dárci

- 1) Jak dlouho spolupracujete s projektem Adopce na dálku[®], případně s DCH HK?
- 2) Jak jste se o projektu dozvěděla?
- 3) Co vás vedlo k tomu, že jste začala sponzorovat děti? Proč jste si vybrala právě DCH HK?
- 4) Znáte ještě někoho jiného, kdo pomáhá přímo Adopci na dálku nebo nějakému jinému obdobnému projektu?
- 5) Znáte nějaké jiné projekty tohoto typu?
- 6) Jak byste zhodnotila spolupráci se zaměstnanci adopce? Chodí vám nějaké „poděkování“ ve formě dárečku? Co například? Jak často?
- 7) Řešila jste nějaký individuální problém, který nastal se zaměstnanci adopce? Jaký? Vyřešilo se to k vašemu uspokojení?
- 8) Kolik dětí sponzorujete? Podle čeho jste si děti vybírala? (důležitost věku, měsíčního příjmu, dávání přednosti sirotkům)
- 9) Jak velká je finanční částka, kterou dítěti posíláte?
- 10) Můžete si nějak ověřit, že peníze k rodině došly?
- 11) Posílala jste dítěti i nějaký dárek?
- 12) Z jaké oblasti vaše děti pocházejí?
- 13) Jste s dětmi v kontaktu? Jak často?
- 14) Uvažovala jste někdy nad tím, že za nimi do Indie vycestujete?
- 15) Zajímá vás, v jakých poměrech žijí? Svěřují se vám o tom v dopisech? Zajímala jste se nějak specifičtěji o stát Karnačaka, popřípadě o město či oblast, kde vaše adoptivní děti bydlí?
- 16) Je něco, co byste chtěla změnit či zlepšit v rámci toho, jak funguje projekt Adopce na dálku, nebo například v rámci komunikace se zaměstnanci?
- 17) Je podle Vás projekt dostatečně propagován? Setkáváte se s ním bez vlastního přičinění v HK a jeho okolí? Měla byste nějaký nápad, jak to zlepšit nebo inovovat?

Příloha 10 - Otázky pro rozhovor s koordinátorkou projektu

- 1) **Jak dlouho pracuješ pro projekt?**
- 2) **Mohla bys mi popsat tvou pracovní náplň?**
- 3) **Jaké projekty byly za dobu tvé přítomnosti rozjety a dokončeny?**
⇒ ZŠ v Belgaum (školní docházka, podmínky k přijetí, fungování školy)
- 4) **Jak sháníte adoptivní rodiče?**
- 5) **Návštěva Indie – kolikrát, kde?**
 - 5.1) Místní podmínky
 - 5.2) Popis Belgaum X Bangalore
 - 5.3) Byla jsi v přímém kontaktu s nějakým dítětem, které bylo/je adoptováno?
- 6) **Postavení žen v Indii**
- 7) **Viš něco o začátku spolupráce s Belgaum a Bangalore?**
- 8) **Hierarchie, jak funguje diecéze v Belgaum a arcidiecéze v Bangalore?**
- 9) **Jak jsou vybírány děti vhodné pro adopci?**
- 10) **Jaké musejí rodiny, které jsou v programu adopce, splňovat podmínky?**
 - 9.1) jak jsou vybírány, kým
 - 9.2) karty dětí – jaké informace jsou tam zadávány
- 11) **Musejí nějaké podmínky splňovat i adoptivní rodiče?**
 - 10.1) Jak se lidé, kteří chtějí adoptovat dítě, mohou dostat k dětem, které máte v evidenci?
 - 10.2) Finanční nákladnost – kolik platí (minimum), jak často + jak se děti k penězům dostanou?
 - 10.3) Je ověřitelné, že se peníze dostanou k rodině -> mají adoptivní rodiče nějakou zpětnou vazbu??
- 12) **Komunikace mezi dítětem a adoptivním rodičem**
- 13) **Jak probíhá komunikace mezi diecézí a rodiči?**
- 14) **Jak propagujete projekt?**

Příloha 11 - *Otázky pro rozhovor s vedoucím projektu*

- 1) **Jak dlouho pracujete v projektu?**
- 2) **Věděli jste něco o programu / o charitě před tím, než jste se stal jejím zaměstnancem?**
- 3) **Víte něco o tom, jak Váš projekt vznikl?**
- 4) **Jaká je vaše pracovní náplň?**
- 5) **Změnil jste jako vedoucí něco zásadního ve fungování projektu (z vašeho pohledu)?**
- 6) **Kolik má projekt celkem zaměstnanců?**
⇒ Jejich funkce?
- 7) **Jak je projekt propagován?**
- 8) **Jak probíhají přednášky? Jak často jsou uskutečňovány? Jaká je návštěvnost přednášek?**
- 9) **Stává se, že se adoptivní rodiče obrací s nějakým problémem (nesrovnalostí)?**
- 10) **Co podle vás dodává projektu věrohodnost? Jaké jsou podle vás jeho výhody či nevýhody oproti velkým projektům?**
- 11) **Hierarchie zaměstnanců projektu**
- 12) **Jak se s indickými partnery dohadujete na tom, co vy jste schopni realizovat?**
Jak zjišťujete, že oni to opravdu potřebují?
- 13) **Jak se určila částka 6500 na dítě?**
- 14) **Jaké máte inovativní plány v blízké budoucnosti?**
- 15) **Návštěva Indie**

Příloha 12 – *Dotazník k pilotnímu výzkumu o propagaci*

Dobrý den,

jsem studentka sociální a kulturní antropologie Univerzity Pardubice. Chtěla bych Vás poprosit o vyplnění tohoto dotazníku. Dotazník je anonymní. Získaná data budou sloužit pouze pro vypracování bakalářské práce, která se týká projektu Adopce na dálku, jenž zastřešuje Diecézní katolická charita v Hradci Králové. Mým záměrem je zjistit povědomí o tomto projektu mezi lidmi, kteří v Hradci Králové bydlí, studují nebo pracují. Dále Vás chci požádat, abyste uváděli pravdivé informace. Děkuji Vám za čas, který strávíte u vyplňování tohoto dotazníku.

Dotazník:

1) Hlásíte se k nějaké náboženské víře?

- Ne, jsem ateista.
- Ano. (Napište, prosím, jakého náboženského vyznání jste.)
- Jiná varianta:
.....

2) Fungoval/a jste někdy jako dobrovolník/dobrovolnice v nějaké organizaci?

- Ne.
- Ano. (Pokud ano, napište konkrétní organizaci.)
.....

3) Znáte Charitu ČR?

- Ne.
- Ano.
- Víím, že tato instituce existuje, ale nevím o ní žádné bližší informace.

4) Víte, že v Hradce Králové sídlí Diecézní katolická charita?

- Ne.
 - Ano, ale nikdy jsem se o ni blíže nezajímal/a.
 - Ano, přicházím s ní do kontaktu. (Jak?)
-

5) Znáte Tříkrálovou sbírku?

- Ne. (Pokud zaškrtnete tuto odpověď, přejděte až k otázce číslo 7)
 - Ano, ale neúčastním se přispívání.
 - Ano, přispívám na ni.
 - Jiná varianta:
-

6) Víte, na co se peníze z Tříkrálové sbírky používají?

- Ne.
 - Byl jsem informován/a, ale zapomněl jsem to.
 - Ano. (Doplňte prosím.)
-

7) Znáte projekt Adopce na dálku, který spadá pod Diecézní katolickou charitu v Hradci Králové?

- Ne, nikdy jsem o tom neslyšel/a. (Pokud zaškrtnete tuto odpověď, přejděte až k otázce číslo 10)
- Ne, ale znám jiný projekt zaměřený na adopci na dálku. (Jaký?)
- Ano.

8) Jak jste se o projektu dozvěděl/a?

- V rádiu.
- V televizi.
- Na internetu. (Napište prosím konkrétní webovou stránku, na které jste na projekt narazil.)

.....

- Ve zpravodaji, který vydává Diecézní katolická charita.

- Jiná varianta:

9) Setkal/a jste se v Hradci Králové s nějakou propagací projektu, například formou plakátu?

- Ne.
- Ano. (Napište formu a místo propagace.)

10) Zvážil/a byste, že se stanete sponzorem projektu takového typu?

- Ne. (Odpověď zdůvodněte.)

- Ano, ale nemám dostatek financí na sponzorování dítěte.

- Ano, chystám se stát se dárce.

- Ano, jsem dárce.

- Kolik dětí sponzorujete?.....

- Měl/a jste nějaká kritéria, dle kterých jste si děti vybíral/a? Jaká?

.....

- Jak dlouho jste do projektu zapojen/a?

- V rámci jaké instituce jste do projektu zapojen/a?

- Jiná varianta:

11) Účastnil/a jste se někdy akce, kterou pořádala Diecézní katolická charita?

- Ne, nikdy jsem neslyšel/a o tom, že Diecézní katolická charita nějaké akce pořádá.
- Ne, nemám o tento typ akcí zájem. (Zdůvodněte odpověď.)
.....
- Ano. (Napište jaké.)

12) Doplňte, prosím:

Věk:

Pohlaví:

- Muž
- Žena

V Hradci Králové:

- Bydlím
- Studuji
- Pracuji

Rodinný stav:

- Svobodný/á
- Ženatý/ vdaná
- Rozvedený/á

Školní rok v Indii začíná v červnu a končí v březnu. Oficiální školní docházka dítěte začíná první třídou po dosažení minimálně 5 let a 10 měsíců, kterou předchází dvouletá předškolní příprava.

DOHLED NAD PODPOROVANÝMI DĚTMI

Indičtí koordinátoři a dobrovolníci:

- kontrolují školní docházku dětí, zda je řádná a pravidelná
- sledují pokrok dětí v intelektuální, společenské, tělesné i duchovní sféře
- poskytují podporovaným dětem doučování

UKONČENÍ PODPORY

Důvody ze strany dítěte nebo jeho rodiny:

- ukončení školní docházky
- přestěhování rodiny za hranice působení projektu
- zlepšení ekonomické situace rodiny dítěte
- ztráta zájmu o vzdělávání se
- porušení pravidel projektu

Důvody ze strany dárců:

- bez uvedení důvodu dárců může kdykoliv ukončit podporu
- neplnění závazku vůči projektu

ADOPCE NA DÁLKU[®]

PROJEKT NA POMOC
CHUDÝM DĚTEM V INDIÍ

NEVÁHEJTE A ZAPOJTE SE I VY!

*Každé vzdělané dítě
přináší rodině i celé společnosti
novou naději na lepší budoucnost.*

Diecézní katolická charita Hradec Králové

Velké náměstí 37, 500 01 Hradec Králové

tel.: +420 495 063 177 (135)

e-mail: adopce@hk.caritas.cz

adopce.hk.caritas.cz

facebook: adopce.dchhk.cz

Diecézní katolická charita Hradec Králové

ADOPCE NA DÁLKU[®]

PROJEKT NA POMOC
CHUDÝM DĚTEM V INDIÍ

POSILÁNÍ ADOPCE NA DÁLKU[®]

- umožnit vzdělání chudým dětem z indického státu Karnataka, aniž by musely opustit své rodinné a kulturní zázemí
- díky této pomoci mají děti v budoucnu šanci najít práci a zajistit obživu pro svou rodinu

PARTNERSTVÍ

- projekt zahájila v roce 2000 Diecézní katolická charita Hradec Králové ve spolupráci s indickou diecézí Belgaum, v roce 2005 byl projekt rozšířen také do indické archieparchie Bangalore
- partnery projektu jsou arcibiskup Bernard Moras z Bangalore a biskup Peter Machado z Belgaum, kteří příležitostně navštěvují Českou republiku

PŘEDPOKLADY DÍTĚTE PRO ZAŘAZENÍ DO PROJEKTU

- chlapce a dívky z nejchudších indických rodin vybírají indičtí koordinátoři projektu se svými spolupracovníky přímo na venkově nebo v chudých městských čtvrtích
- nerozhoduje příslušnost dítěte k rase nebo náboženství, šanci mají všechny chudé děti
- osobnostní předpoklady dítěte pro jeho vzdělávání
- souhlas rodičů se zařazením dítěte do projektu

KONTAKT S PODPOROVANÝM DÍTĚTEM

Dárci:

- má možnost udržovat písemný kontakt s podporovaným dítětem v anglickém jazyce
- osobně odesílá dopis podporovanému dítěti, a to přímo do kanceláře projektu v Indii
- každoročně obdrží po ukončení indického školního roku zprávu se školními výsledky svého podporovaného dítěte a může takto průběžně sledovat jeho úspěchy ve škole

POUŽITÍ PŘÍSPĚVKU

Příspěvek je v Indii použit na náklady spojené se školní docházkou podporovaného dítěte, konkrétně na:

- školní pomůcky - učebnice, psací potřeby, knihy
- školné - v případě, že ho škola vyžaduje
- školní brašnu a uniformu
- cestovní výdaje - v případě, že dítě musí do školy dojíždět
- stravu
- prázdninový tábor
- dárky v rámci prázdninových táborů a k Vánocům

Školy, kde se indické děti učí, jsou často bez hygienického zařízení. Třídy jsou skromně vybavené a někdy i bez levic. Děti sedí a píšou na zemi. Žáci jsou však velmi disciplinovaní a školy si vědí.

JAK SE ZAPOJIT DO PROJEKTU

- zájemce o zapojení do projektu má možnost si vybrat konkrétní indické dítě z databáze dětí přímo v naší kanceláři nebo na našich internetových stránkách
- dárci, kteří se rozhodli podporovat indické dítě ve vzdělání, se zavazují:
 - zaplatit ročně minimální částku 5.000 Kč
 - podpořit dítě minimálně na dobu 1 roku (podpora dítěte je vítána až do ukončení 12. třídy, případně i po dobu vyššího vzdělání)

KDO MŮŽE POMOCI

- každý ze všech koutů ČR i zahraničí
- do projektu se mohou zapojit jak jednotlivci, tak rodiny, přátelé, různé kolektivy a společenství lidí, školy, organizace a další skupiny lidí
- věková hranice dárců není omezena

Jižní indický stát Karnataka, kde žijí děti zapojené do projektu, trpí velkou nezaměstnaností, ngramotností a chudobou. Na venkově se lidé většinou žijí zemědělstvím.

Děti jsou často nuceny pomáhat v domácnosti a hospodářství, aby zvýšily příjem rodiny místo toho, aby chodily do školy.

⁷⁰ Diecézní katolická charita Hradec Králové.

Příloha 14 - Fotografie z putovní výstavy *Adopce na dálku*⁷¹ v Kutné Hoře⁷¹

⁷¹ Lucie Bartoníčková.

Příloha 15 - Tabulka s výsledky Tříkrálové sbírky v roce 2019⁷²

Výsledky Tříkrálové sbírky 2019

Organizace	Počet evid. pokladniček	Počet úředně rozpečetěných pokladniček	Počet úředně rozpečetěných pokladniček [%]	Aktuální výnos [Kč]
+ Charita Přelouč	128	128	100,0%	326 187 Kč
DCH HK - Nové Město nad Metují	43	43	100,0%	292 661 Kč
+ Farní charita Chrudim	206	206	100,0%	958 234 Kč
+ Farní charita Dobruška	130	130	100,0%	696 754 Kč
+ Farní charita Dolní Újezd	36	36	100,0%	280 208 Kč
Farní charita Dvůr Králové nad Labem	109	109	100,0%	343 972 Kč
+ Farní charita Litomyšl	108	108	100,0%	526 590 Kč
+ Farní charita Náchod	188	188	100,0%	980 010 Kč
Farní charita Rychnov nad Kněžnou	143	143	100,0%	869 708 Kč
Farní charita Studenec u Horek	42	42	100,0%	184 573 Kč
+ Oblastní charita Červený Kostelec	227	227	100,0%	988 324 Kč
+ Oblastní charita Havlíčkův Brod	446	446	100,0%	2 425 836 Kč
+ Oblastní charita Hradec Králové	417	417	100,0%	1 632 029 Kč
+ Oblastní charita Jičín	111	111	100,0%	439 782 Kč
Oblastní charita Jilemnice	75	75	100,0%	420 647 Kč
+ Oblastní charita Kutná Hora	196	196	100,0%	755 610 Kč
+ Oblastní charita Nové Hrady u Skutče	246	246	100,0%	960 939 Kč
+ Oblastní charita Pardubice	449	449	100,0%	1 286 371 Kč
+ Oblastní charita Polička	156	156	100,0%	797 555 Kč
+ Oblastní charita Trutnov	60	60	100,0%	209 020 Kč
+ Oblastní charita Ústí nad Orlicí	603	603	100,0%	3 079 057 Kč
Koleda celkem	4 119	4 119	100,0%	18 454 067 Kč

⁷² Diecézní katolická charita Hradec Králové.

Příloha 16 - Facebookový profil projektu Adopce na dálku⁷³

ADOPCE NA DÁLKU[®]
Diecézní katolická charita Hradec Králové

„Prosím přispějte na léčbu.“
Jmenuji se Sebastian a je mi 12 let. Už čtvrtým rokem jsem zapojený do tohoto vzdělávacího projektu.
Ale teď jsem upoutaný na lůžko a nemůžu chodit do školy. Moje diagnóza je Duchenneova muskulární dystrofie.

Konto pro nemocné školáky v Indii

1387434288/2700
variabilní symbol 54000

Hlavní stránka
Informace
Fotky
Hodnocení
Příspěvky
Komunita
Události
Informace a reklamy

Vytvořit příspěvek

Napište příspěvek...

Fotka nebo v... Označit přátele Oznámit polo...

Fotky

ADOPCE NA DÁLKU[®]
Diecézní katolická charita Hradec Králové

INFORMACE ADOPCE NA DÁLKU DCH HRADEC KRÁLOVÉ

⁷³ Facebook.